

Nr 5 A.

Ankom till riksdagens kansli den 12 april 1918 kl. $\frac{1}{2}$ 3 e. m.

Utlåtande angående regleringen av utgifterna under riksstatens för år 1919 femte huvudtitel, innefattande anslagen till sjöförvarsdepartementet.

(1:a avd.)

MARINEN.

Marinförvaltningen och marinstaben.

1:o) I den till riksdagen den 14 januari 1918 avlätna propositionen angående statsverkets tillstånd och behov har Kungl. Maj:t under punkt 1 av femte huvudtiteln föreslagit riksdagen att på extra stat för år 1919 bevilja

Förstärkning
av anslaget
till marinför-
valtningen.

[1*].]

dels till beredande av fyllnad i den i marinförvaltningens stat uppförda anvisningen till vikariatsersättning, arvoden till extra ordinarie tjänstemän och biträden samt renskrivningskostnad m. m. ett förslagsanslag, högst, 25,120 kronor,

dels ock till anställande av två extra revisorer och en extra föredragande i anmärkningsmål i marinförvaltningen samt till förstärkning jämväl i övrigt av arbetskrafterna å revisions- och bokslutskontoren därstädes ett förslagsanslag, högst, 20,850 kronor, därav högst 250 kronor må tagas i anspråk till vikariatsersättning under semester för extra revisorerna.

Utredningen i ärendet återfinnes i det vid statsverkspropositionen fogade statsrådsprotokollet över sjöförvarsärenden den 14 januari 1918 sid. 5—16.

*) Hänvisar till punkt i statsverkspropositionen.

Utskottets
yttrande.

I staten för marinförvaltningen finnes upptagen en anvisning å 25,800 kronor till vikariatsersättning, arvoden till extra ordinarie tjänstemän och biträden samt renskrivningskostnad m. m. Till fyllnad i denna anvisning har riksdagen under de senaste åren beviljat å extra stat ett förslagsanslag, högst, 6,300 kronor.

Kungl. Maj:ts nu föreliggande förslag innefattar följande ökningar i det förut utgående fyllnadsbeloppet:

till vikariatsersättning och annan avlöning till extra skrivbiträden samt annan extra renskrivningskostnad, ytterligare	kronor.	4,200: —
till ersättning till extra vaktmästare, ytterligare.....	»	1,500: —
till gratifikationer till extra ordinarie tjänstemän, extra biträden och extra vaktmästare, ytterligare.....	»	9,000: —
vikariatsersättning åt advokatfiskalen.....	»	120: —
ersättning till två amanuenser	»	4,000: —
	<hr/>	
	Summa kronor	18,820: —

Hela det för år 1919 erforderliga fyllnadsanslaget utgör följaktligen (6,300 + 18,820 =) 25,120 kronor.

Emellertid har departementschefen beträffande anslagsbehovet under innevarande år för nu nämnda ändamål anfört följande:

»I fråga om de anslagsmedel, som för år 1918 finnas tillgängliga för vikariatsersättning m. m., är i det föregående omförmält, att riksdagen för nämnda år beviljat enahanda fyllnad, 6,300 kronor, i den å staten för marinförvaltningen för detta ändamål upptagna anvisningen å 25,800 kronor. Det lär med visshet kunna förutses, att jämväl för år 1918 ytterligare icke oväsentligt tillskott till sagda anvisning kommer att påfordras. Detta tillskott torde få av Kungl. Maj:t anvisas av anslaget till extra utgifter eller femte huvudtitelns allmänna besparingar, sedan storleken av det i sådant avseende behövlige beloppet blivit uttrönt.»

Med anledning härav har utskottet, som i övrigt icke funnit något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag, velat framhålla, att enligt de i rikets ständers skrivelse den 12 maj 1841 i avseende å disposition av besparingar å huvudtitlarna, angivna grunder, vilka av följande riksdagar förklarats fortfarande skola gälla, huvudtitlarnas allmänna besparingar icke böra användas till av riksdagen prövade utgifter.

Utskottet har dock funnit sig i detta fall kunna tillstyrka den ifrågasatta användningen av besparingarna.

För anställande av två extra revisorer i marinförvaltningen och till förstärkning jämväl i övrigt av arbetskrafterna å revisions- och bokslutskontoren därstädes har riksdagen vidare under en följd av år å extra stat beviljat ett förslagsanslag, högst, 9,650 kronor.

Ökning i detta anslag har för år 1919 begärts med 11,200 kronor, därav avses för

en extra föredragande i anmärkningsmål	kronor	1,200: —
tillfällig ökning av arbetskrafterna i övrigt å revisionen	»	10,000: —
	eller tillhopa kronor	11,200: —

Hela detta anslagsbehov skulle alltså för år 1919 utgöra 20,850 kronor.

Utskottet, som ej funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställer,

att riksdagen må på extra stat för år 1919 bevilja
a) till beredande av *fyllnad i den i marinförvaltningens stat uppförda anvisningen till vikariatsersättning, arvoden till extra ordinarie tjänstemän och biträden samt renskrivningskostnad m. m.* ett förslagsanslag, högst, 25,120 kronor;

b) till *anställande av två extra revisorer och en extra föredragande i anmärkningsmål i marinförvaltningen samt till förstärkning jämväl i övrigt av arbetskrafterna å revisions- och bokslutskontoren därstädes ett förslagsanslag, högst, 20,850 kronor, därav högst 250 kronor må tagas i anspråk till vikariatsersättning under semester för extra revisorerna.*

2:o) Under punkt 2 av denna huvudtitel har Kungl. Maj:t upptagit ordinarie anslaget till marinstaben med oförändrat belopp, 7,000 kronor. Marinstaben. [2.]

Departementschefen har emellertid (statsrådsprotokollet sid. 17—19) omförmålt, hurusom från marinstaben gjorts framställning om höjning av anslaget för beredande av ytterligare skrivhjälp vid staben.

På grund av det under de senare åren alltmer ökade arbetet har behovet av skrivhjälp icke kunnat nöjaktigt tillgodoses enbart med till marinstaben beordrade underofficerare. Anledningen härtill har i

första hand varit att söka i de ofta påkommande ombytena av dylika skrivbiträden, varigenom alltid en viss tid åtgått för att sätta den nytillkommande in i hans åligganden, men även i den bristande kunskap i maskinskrivning och vana vid renskrivning o. dyl., som ofta förefunnits hos till staben kommanderade skrivbiträden av flottans personal. För arbetenas utförande har därför i allt mer stegrad utsträckning måst anlitas hjälp från skrivmaskinsbyråer. Detta provisoriska förfaringssätt har medfört höga kostnader och försvårat strävandet att undanhålla obehöriga kännedom om viktiga militära åtgärder. På grund härav hava från chefen för marininstaben framställningar gjorts om uppförande av två skrivbiträdesbefattningar å marinstabens stat. Med hänsyn till nu rådande extra ordinära förhållanden, varunder behovet av ordinarie arbetskrafter under normala förhållanden icke med tillräcklig tillförlitlighet kan bedömas, hava dessa framställningar icke föranlett annan Kungl. Maj:ts åtgärd än att Kungl. Maj:t genom beslut den 14 december 1917 förklarar, att under år 1918 uppkommande kostnader för tillgodoseende av marinstabens behov av skrivhjälp skola utgå av anslaget till skrivmaterialier och expenser m. m.

Utskottet har under sådana omständigheter icke funnit anledning till erinran mot att medel till bestridande av kostnaderna för extra skrivhjälp vid marininstaben på detta sätt beredas.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må upptaga ordinarie anslaget till marininstaben med oförändrat belopp, 7,000 kronor.

Undervisningsverken.

Skeppsgosse-
skolan.

[3.]

3:o) Under punkt 3 av denna huvudtitel har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen, att i avvaktan på den proposition angående beviljande av anslag till skeppsgosseskolor, Kungl. Maj:t må komma att till riksdagen avlåta, i det till skeppsgosseskolan uppförda ordinarie anslaget, nu 29,720 kronor, måtte beräknas en förhöjning av 35,280 kronor och detta anslag i dess helhet sålunda beräknas till 65,000 kronor.

Beträffande detta anslag kommer utskottet framdeles under riksdagen att avgiva utlåtande; vilket utskottet skolat härmed för riksdagen

anmäla.

Flottan.

4:o) Under punkt 4 av denna huvudtitel har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen dels att godkänna stater för flottans officerskår, för flottans underofficerskår, för flottans sjömanskår samt å dagavlönning till officerare och underofficerare vid flottan ävensom för mariningenjörkåren, för marinintendenturkåren, för marinintendenturkåren i flottans reserv, för reservmarinintendentsaspiranter, för marinläkarkåren samt för flottans poliskår av den lydelse, bilagorna nr 2—11 vid statsrådsprotokollet angående femte huvudtiteln utvisa; dels ock att i riksstaten för år 1919 öka förslagsanslaget till avlöning för flottans kårer och stater, nu 6,341,969 kronor, med 233,727 kronor till 6,575,696 kronor.

Avlöning för
flottans kårer
och stater.

[4.]

Beträffande denna framställning kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande; vilket utskottet skolat härmed för riksdagen

anmäla.

5:o) Under punkt 5 av denna huvudtitel har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i riksstaten för år 1919 till rekapitulations- och afskedspremier vid flottan uppföra ett ordinarie förslagsanslag å 122,000 kronor.

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 114—122 av statsrådsprotokollet.

Rekapitulations- och
avskedspremier vid
flottan.

[5.]

I 1918 års stat äro utgifterna för rekapitulations- och avskedspremier fördelade på två olika anslag, nämligen ordinarie anslaget till anställnings- och avskedspremier vid marinen å 65,500 kronor samt extra anslaget till rekapitulationspremier vid marinen å 50,000 kronor. Anslagen, vilka båda äro förslagsanslag, äro gemensamma för flottan och kustartilleriet.

Utskottets
yttrande.

För år 1919 skulle, enligt Kungl. Maj:ts förslag, kostnaderna för anställningspremier överflyttas till respektive avlöningsanslag samt kostnaderna för rekapitulationspremier och avskedspremier sammanföras och utgå från två särskilda anslag, det ena avsett för flottan och det andra för kustartilleriet, vilka anslag skulle uppföras såsom ordinarie anslag med förslagsanslags natur.

Utskottet, som har för avsikt att vid behandlingen av respektive avlöningsanslag taga under omprövning frågan om anställningspremier under år 1919, får i detta sammanhang yttra sig ifråga om beredande

av anslag till rekapitulations- och avskedspremier såväl vid flottan som vid kustartilleriet.

Av extra anslaget för år 1918 till rekapitulationspremier vid marinen, 50,000 kronor, var ett belopp av 40,000 kronor avsett för flottan och 10,000 kronor för kustartilleriet. Dessa premier utgå enligt vissa fastställda grunder till den, som tager förlängd eller förnyad anställning för en tid av två år, med ett belopp av 150 kronor och till den, som tager dylik anställning för kortare tid, med ett belopp, beräknat till 6 kronor 25 öre för varje hel kalendermånad av den tid, den förnyade anställningen omfattar.

Den med inrättandet av rekapitulationspremierna åsyftade verkan, att kvarhålla marinens yrkesutbildade personal och därigenom minska antalet vakanser i manskapsstaterna, har emellertid hittills icke blivit ernådd. Anledningen härtill har ansetts vara att söka däri, att premiebeloppen hittills varit alltför låga. Inom armén utgå för närvarande motsvarande premier med belopp intill 550 kronor för två års förlängning i anställningstiden och 220 kronor för ett års förlängning.

Med hänsyn därtill har nu föreslagits, att ifrågakvarnande premier hädanefter skulle utgå med förhöjda belopp, nämligen 500 kronor för två års förlängd anställning och 250 kronor för ett års förlängd anställning.

Då anställningspremier föreslagits utgå till f. d. fast anställt manskap, som åter tager fast anställning, skola i dylikt fall rekapitulationspremier framdeles icke utgå.

De manskapskategorier, som ansetts böra komma i fråga vid tilldelandet av rekapitulationspremier, nämligen underofficerskorpraler över stat, korpraler och 1. klass sjömän, tillhöra samtliga 2. lönegraden för manskap, varför det befunnits lämpligt att begränsa utbetalandet av dessa premier till manskap i nämnda lönegrad.

Under förutsättning att inom flottan omkring 240 man och inom kustartilleriet omkring 90 man under år 1919 rekapitulera och att av dessa omkring $\frac{1}{3}$ tager förlängd anställning på två år och $\frac{2}{3}$ på ett år, skulle kostnaderna för rekapitulationspremier nämnda år komma att uppgå till

för flottan

$$80 \times 500 + 160 \times 250 = 40,000 + 40,000 = 80,000 \text{ kronor;}$$

för kustartilleriet

$$30 \times 500 + 60 \times 250 = 15,000 + 15,000 = 30,000 \text{ kronor.}$$

För att emellertid möjliggöra utbetalandet av förhöjda rekapitulationspremier vid marinen — flottan och kustartilleriet — redan under år 1918 skulle för samma år erfordras ett sammanlagt belopp av 98,000 kronor. Till täckande av detta belopp skulle enligt föreliggande förslag användas dels till rekapitulationspremier vid marinen anvisade anslag å 50,000 kronor, dels ock uppkomna besparingar å det till extra rekryteringsbidrag vid marinen för år 1918 anvisade anslag med omkring 48,000 kronor (se punkt 59:o).

I enlighet med de grunder för beräklandet av avskedspremierna, som framlades vid 1917 års riksdag, skulle till utbetalandet av sådana premier under år 1919 erfordras för flottan ett belopp av 42,000 kronor och för kustartilleriet 14,000 kronor.

Det under denna punkt förevarande anslaget — till rekapitulations- och avskedspremier för flottan under år 1919 — skulle alltså utgöra (80,000 + 42,000 =) 122,000 kronor.

Motsvarande anslagsbehov vid kustartilleriet skulle för år 1919 utgöra (30,000 + 14,000 =) 44,000 kronor (se under punkt 39:o).

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot vad sålunda föreslagits, hemställer alltså under denna punkt,

att riksdagen må, med uteslutande ur riksstaten från och med år 1919 av ordinarie förslagsanslaget till anställnings- och avskedspremier, för samma år till rekapitulations- och avskedspremier vid flottan uppföra ett ordinarie förslagsanslag å 122,000 kronor.

6:o) I enlighet med vad Kungl. Maj:t under punkt 6 av denna huvudtitel föreslagit, får utskottet hemställa

att riksdagen må till beredande, i enlighet med de i statsrådsprotokollet över finansärenden den 14 januari 1918 angivna grunder, av *extra lönetillägg* för år 1919 åt en del tjänstemän och betjänte i ämbetsverk, kårer och stater, hörande till sjöförvarsdepartementet, på extra stat för år 1919 anvisa såsom förslagsanslag ett belopp av 500 kronor.

Extra löne-
tillägg åt
vissa tjänste-
män och
betjänte.

[6.]

7:o) I enlighet med vad Kungl. Maj:t under punkt 7 av denna huvudtitel föreslagit får utskottet hemställa,

att riksdagen må i riksstaten för år 1919 minska förslagsanslaget till ersättning för rustning och rotering, nu 4,300 kronor, med 300 kronor till 4,000 kronor.

Ersättning
för rustning
och rotering.

[7.]

Intendenturen.

Beklädnad åt
sjömans- och
skeppsgosse-
kårerne.

[8.]

8:o) Under punkt 8 av denna huvudtitel har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i riksstaten för år 1919 höja reservationsanslaget till beklädnad åt sjömans- och skeppsgossekårerna, nu 555,212 kronor, med 10,800 kronor till 566,012 kronor.

Departementschefens utredning rörande denna punkt återfinnes å sid. 123—130 av statsrådsprotokollet.

Utskottets
yttrande.

Ifrågavarande anslag har för år 1919 beräknats i överensstämmelse med förut följda grunder. Den föreslagna förhöjningen är betingad av den i staten för sjömanskåren för år 1919 upptagna ökningen med 100 man. Kostnaden för dessas beklädnad har under ifrågavarande anslag upptagits till 108 kronor för man eller sammanlagt 10,800 kronor.

Erforderlig förstärkning av det ordinarie anslaget har ansetts böra beredas genom extra anslag, vilket beräknats böra utgå med 45 % av det ordinarie anslagets belopp eller i runt tal med 255,000 kronor.

Utskottet, som icke funnit något att häremot erinra, hemställer,

att riksdagen må i riksstaten för år 1919 höja reservationsanslaget till beklädnad åt sjömans- och skeppsgossekårerna, nu 555,212 kronor, med 10,800 kronor till 566,012 kronor.

Förstärkning
av reserva-
tionsanslaget
till beklädnad
åt sjömans-
och skepps-
gossekårerne.

[9.]

9:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag under punkt 9 av denna huvudtitel och med hänvisning till vad utskottet under punkt 8 här ovan anfört får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till beklädnad åt sjömans- och skeppsgossekårerna* på extra stat för år 1919 bevilja ett förslagsanslag, högst, 255,000 kronor.

Naturaunder-
håll åt perso-
nal vid flottan.

[10.]

10:o) Under punkt 10 av denna huvudtitel har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i riksstaten för år 1919 öka förslagsanslaget till naturaunderhåll åt personal vid flottan, nu 2,121,659 kronor, med 29,422 kronor till 2,151,081 kronor.

Rörande denna framställning kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande; vilket utskottet skolat härigenom för riksdagen

anmäla.

11:o) Under punkt 11 av denna huvudtitel har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till förstärkning av ordinarie förslagsanslaget till naturaunderhåll åt personal vid flottan på extra stat för år 1919 bevilja ett förslagsanslag, högst, 968,000 kronor.

Förstärkning av förslagsanslaget till naturaunderhåll åt personal vid flottan.

[11.]

Över denna framställning kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande; vilket utskottet härmed skolat för riksdagen

anmäla.

Nybyggnad och underhåll.

12:o) Under punkt 12 av denna huvudtitel har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i riksstaten för år 1919 öka reservationsanslaget till flottans nybyggnad och underhåll, nu 3,162,900 kronor, med 104,650 kronor till 3,267,550 kronor.

Flottans nybyggnad och underhåll.

[12.]

Över denna framställning kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande; vilket utskottet härmed skolat för riksdagen

anmäla.

13:o) Under punkt 13 av denna huvudtitel har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till flottans nybyggnad och underhåll på extra stat för år 1919 bevilja ett förslagsanslag, högst, 965,300 kronor.

Förstärkning av reservationsanslaget till flottans nybyggnad och underhåll.

[13.]

Över denna framställning kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande; vilket utskottet härmed skolat för riksdagen

anmäla.

14:o) Under punkt 14 av denna huvudtitel har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att av det utav 1914 års riksdag för nyanskaffning under åren 1915—1919 av krigsfartygsmateriel beviljade anslaget å 32,000,000

Krigsfartygsmateriel.

[14.]

kronor anvisa på extra stat för år 1919 såsom reservationsanslag ett belopp av 6,400,000 kronor.

Utredningen rörande denna punkt återfinnes å sid. 149—153 av statsrådsprotokollet.

Utskottets
yttrande.

Kungl. Maj:ts förevarande förslag står i överensstämmelse med den i propositionen nr 60 år 1914 angivna förutsättningen, att nybyggnadsanslaget borde jämnt fördelas å de särskilda åren i nybyggnadsperioden.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må av det utav 1914 års senare riksdag för *nyanskaffning under åren 1915—1919 av krigsfartygsmateriel* beviljade anslaget å 32,000,000 kronor anvisa på extra stat för år 1919 såsom reservationsanslag återstående, ännu icke anvisade beloppet 6,400,000 kronor.

Utvidgning
och modernisering
av flottans varv
i Karlskrona.

[15.]

15:o) Under punkt 15 av denna huvudtitel har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att av det utav 1916 års riksdag till utvidgning och modernisering av flottans varv i Karlskrona beviljade anslaget av 1,350,000 kronor anvisa på extra stat för år 1919 såsom reservationsanslag ett belopp av 275,000 kronor.

Departementschefens yttrande i ärendet återfinnes å sid. 153—158.

Utskottets
yttrande.

För närvarande pågår inom sjöförvarsdepartementet utredning rörande lämpligheten av att ordna varvsdriften vid flottans station i Karlskrona så, att varvet sättes i stånd att utföra reparation och nybyggnad av andra för staten avsedda fartyg än krigsfartyg, ävensom vissa andra därmed sammanhängande frågor. Departementschefen har meddelat, att på en av honom gjord förfrågan sakkunniga, som tillkallats för ifrågasvarande utredning, förklarar, att med iakttagande av vissa modifikationer de pågående utvidgnings- och moderniseringsarbetena kunna fullföljas enligt fastställd plan intill en kostnad av sammanlagt 844,300 kronor utan att lägga hinder i vägen för fullföljandet av det igångsatta utredningsarbetet. Då vad som nu äskats tillhoppa med tidigare anvisade belopp utgör allenast 800,000 kronor, får utskottet hemställa,

att riksdagen må av det utav 1916 års riksdag till *utvidgning och modernisering av flottans varv i Karlskrona* beviljade anslaget av 1,350,000 kronor anvisa på extra stat för år 1919 såsom reservationsanslag ett belopp av 275,000 kronor.

16:o) Under punkt 16 av denna huvudtitel har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för anläggning av en brännoljecistern vid flottans station i Karlskrona på extra stat för år 1919 bevilja ett reservationsanslag av 180,000 kronor.

Anläggning av en brännoljecistern i Karlskrona.

[16.]

Utredningen rörande denna punkt återfinnes å sid. 159—164 av statsrådsprotokollet.

Utskottets yttrande.

Med hänsyn till den utsträckta användning, som eldning med brännolja erhållit inom marinen genom vissa fartygs förseende med maskiner, avsedda för oljeeldning helt eller delvis, har det synts departementschefen angeläget, att åtgärder vidtagas för att på lämpligt sätt kunna förvara den erforderliga brännoljeutredningen. Oljans förvaring i fat, vilket förvaringssätt hittills använts vid Karlskrona station, fördyrar oljan och är dessutom såväl ur förvaringssynpunkt som med hänsyn till fartygens förseende med olja olämplig. Då brännoljan importeras och vanligen ankommer till stationen med tankångare eller tankvagnar samt några cisterner eller andra förvaringsrum för emottagandet av på sådant sätt anländ olja ej finnas i Karlskrona eller dess närhet, uppstå därjämte stora svårigheter och kostnader vid lossningen av oljan.

Förslag rörande anordnande av brännoljecisterner, slutande å ett belopp av 600,000 kronor, förelades 1917 års riksdag, men blev icke av riksdagen bifallet. Kungl. Maj:ts nu, efter förnyad utredning av ärendet, framlagda förslag avser anläggande av en oljecistern vid Karlskrona. Kostnaderna härför hava beräknats till 180,000 kronor.

Utskottet, som tagit del av de till ärendet hörande handlingarna, har ansett sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förevarande förslag. Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må för *anläggning av en brännoljecistern vid flottans station i Karlskrona* på extra stat för år 1919 bevilja ett reservationsanslag av 180,000 kronor.

17:o) I punkt 17 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att till ersättande av ett genom kungligt brev den 13 augusti 1917 anvisat belopp, 13,600 kronor, för färdigställandet av ångpanneverkstaden vid flottans station i Karlskrona samt för täckande av ytterligare kostnader för samma ändamål må, utöver det av 1914 års senare riksdag till uppförande av nämnda verkstad beviljade anslaget å 101,000 kronor, användas återstående belopp av följande på extra stat beviljade anslag, nämligen:

Vissa anordningar i ångpanneverkstaden vid flottans varv i Karlskrona.

[17.]

1,109 kronor 43 öre av det utav 1909 års riksdag beviljade anslaget till nybyggnad av ett militärhåkte i Karlskrona;

2,271 kronor 40 öre av det utav samma års riksdag beviljade anslaget till ändringsarbeten inom kok-, bad- och tvätthuset i Karlskrona;

1,856 kronor 56 öre av det utav 1910 års riksdag beviljade anslaget till inredning å flottans samtliga stridsfartyg av durkar för förvaring av viss sprängningsmateriel;

15,209 kronor 5 öre av det utav 1912 års riksdag beviljade anslaget till påbyggnad av sjömanskårens kasern II i Karlskrona m. m.; och

12,000 kronor av det utav 1913 års riksdag beviljade anslaget till modernisering och utvidgning av järngjuteriet vid flottans varv i Karlskrona m. m.

Beträffande utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet sid. 164—167.

Utskottets
yttrande.

Till uppförande av en ångpanneverkstad vid flottans station i Karlskrona har 1914 års senare riksdag på extra stat för år 1915 beviljat ett anslag av 101,000 kronor.

Merkostnaderna för verkstaden på grund av den allmänna prisstegringen belöpa sig till 32,466 kronor 44 öre, varav 13,600 kronor redan av Kungl. Maj:t anvisats till utgifterna för de mest brådskande anordningarna. Samtliga merkostnader hava av Kungl. Maj:t nu föreslagits skola täckas av besparingar å vissa extra anslag.

Då utskottet icke funnit något att häremot erinra, får utskottet hemställa,

att riksdagen må medgiva,

att till ersättande av det genom brev den 13 augusti 1917 anvisade beloppet, 13,600 kronor, samt för täckande av ytterligare kostnader för färdigställandet av ångpanneverkstaden vid flottans station i Karlskrona må, utöver det av 1914 års senare riksdag till uppförande av nämnda verkstad beviljade anslaget å 101,000 kronor, användas återstående belopp av följande på extra stat beviljade anslag, nämligen:

1,109 kronor 43 öre av det utav 1909 års riksdag beviljade anslaget till nybyggnad av ett militärhäkte i Karlskrona;

2,271 kronor 40 öre av det utav samma års riksdag beviljade anslaget till ändringsarbeten inom kok-, bad- och tvätthuset i Karlskrona;

1,856 kronor 56 öre av det utav 1910 års riksdag beviljade anslaget till inredning å flottans samtliga stridsfartyg av durkar för förvaring av viss sprängningsmateriel;

15,209 kronor 5 öre av det utav 1912 års riksdag beviljade anslaget till påbyggnad av sjömanskårens kasern II i Karlskrona m. m.; och

12,000 kronor av det utav 1913 års riksdag beviljade anslaget till modernisering och utvidgning av järngjuteriet vid flottans varv i Karlskrona m. m.

18:o) Under punkt 18 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till anordnande av elektrisk belysning i vissa lokaler inom beklädnadsförrådet vid flottans station i Stockholm bevilja på extra stat för år 1919 ett reservationsanslag av 10,500 kronor.

Anordnande
av elektrisk
belysning i
vissa lokaler.

[18.]

Utredningen i ärendet förekommer å sid. 167—169 av åberopade statsrådsprotokollet.

Med ifrågavarande anslag avses att täcka kostnaderna för utbyte av den nuvarande gasbelysningen i beklädnadsförrådet mot elektrisk belysning.

Utskottets
yttrande.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *anordnande av elektrisk belysning i vissa lokaler inom beklädnadsförrådet vid flottans station i Stockholm* bevilja på extra stat för år 1919 ett reservationsanslag av 10,500 kronor.

19:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts därom framställda förslag får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *reparation av sjömanskårens vid flottans station i Stockholm avträdesinrättningar m. m.* på extra stat för år 1919 bevilja ett reservationsanslag av 78,600 kronor.

Reparation
av sjömans-
kårens vid
flottans sta-
tion i Stock-
holm avträ-
desinrätt-
ningar m. m.

[19.]

20:o) Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *anskaffning av moderna arbetsmaskiner för flottans varv i Stockholm* bevilja ett reservationsanslag av 189,600 kronor samt därav på

Moderna
arbetsmaski-
ner för
flottans varv
i Stockholm.

[20.]

extra stat för år 1919 anvisa ett belopp av 94,800 kronor.

Torped-
inskjutnings-
station i
Stockholms
skärgård.

[21.]

21:o) Under punkt 21 av denna huvudtitel har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till anordnande av torpedinskjutningsstation vid Bosön å Lidingön bevilja ett reservationsanslag av 373,450 kronor och därav på extra stat för år 1919 anvisa ett belopp av 187,450 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 175—178 av statsrådsprotokollet.

Utskottets
yttrande.

Enligt vad departementschefen anfört, kunde och borde nu förevarande fråga upptagas till prövning utan samband med flottstationsfrågan. Av vad som anförts till stöd för anläggning av torpedinskjutningsstation syntes framgå, att denna anläggning vore av behovet påkallad. Såväl ekonomiska skäl som hänsynen till torpedvapnets krigsberedskap talade för att en förbättrad anordning borde åvägbringas för inskjutning av torpeder för flottans station i Stockholm.

De i ärendet verkställda utredningarna hade påvisat, att lämplig förläggningsplats för inskjutningsstationen finnes vid Bosön å Lidingön, där erforderlig mark och för torpedskjutning lämpligt vattenområde kunde erhållas.

Det av Kungl. Maj:t här framlagda förslaget avser såväl markförvärv för inskjutningsstationen som densammans anordnande i övrigt.

Markförvärvet ensamt har av marinförvaltningen beräknats draga en kostnad av 50,000 kronor.

Utskottet har ansett det vara av vikt, att den för inskjutningsstationen erforderliga marken redan nu förvärfvas. Däremot har utskottet funnit, att med stationens anordnande i övrigt bör anstå i avvaktan på den lösning frågan om ny torpedverkstad kan erhålla, enär enligt vad utskottet inhämtat den nu föreslagna stationens omfattning därav kan röna inflytande.

Anslaget lärer lämpligen böra erhålla karaktär av förslagsanslag, högst.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må för *inköp av mark för torpedinskjutningsstation* vid Bosön å Lidingön å extra stat för år 1919 bevilja ett förslagsanslag, högst, 50,000 kronor.

Örlogsdepå
vid Göteborg.

[22.]

22:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts därom framställda förslag under punkt 22 får utskottet hemställa,

att riksdagen må av det utav 1916 års riksdag till *anordnande av en örlogsdepå i Göteborg* beviljade anslaget å 360,000 kronor anvisa på extra stat för år 1919 såsom reservationsanslag ett belopp av 60,000 kronor.

Övningar.

23:o) Kungl. Maj:t har under punkt 23 av denna huvudtitel föreslagit riksdagen att i riksstaten för år 1919 höja reservationsanslaget till flottans krigsberedskap och övningar, nu 3,828,000 kronor, med 134,000 kronor till 3,962,000 kronor.

Flottans
krigsbered-
skap och
övningar.

[23.]

Beträffande denna framställning kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande; vilket utskottet härmed skolat för riksdagen

anmäla.

24:o) Uti punkt 24 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till flottans krigsberedskap och övningar på extra stat för år 1919 bevilja ett förslagsanslag, högst, 1,180,000 kronor.

Förstärkning
av reserva-
tionsanslaget
till flottans
krigsbered-
skap och
övningar.

[24.]

Jämväl i fråga om denna framställning kommer utskottet att sedermera under riksdagen avgiva utlåtande; vilket utskottet skolat härmed för riksdagen

anmäla.

25:o) Under punkt 25 har Kungl. Maj:t upptagit ordinarie förslagsanslaget till sjöbeväringens avlöning och beklädnad m. m. med oförändrat belopp, 914,789 kronor.

Sjöbevå-
ringens
avlöning och
beklädnad
m. m.

[25.]

Departementschefens yttrande i fråga om detta anslag förekommer i statsrådsprotokollet sid. 189—192.

De ökningar beträffande kostnaderna för sjöbeväringens beklädnad, vilka uppstått på grund av rådande dyrtid, hava av departementschefen ansetts böra, i likhet med vad som skett i fråga om ett flertal motsvarande anslag under fjärde och femte huvudtitlarna, bestridas genom uppförande å extra stat av ett förslagsanslag, högst.

Utskottets
yttrande.

Beklädnadskostnaden ingår i det ordinarie anslaget med 349,364 kronor. Å detta belopp har för bestridande av den av dyrtiden försakade

merkostnaden beräknats en förhöjning med 50 procent. I runt tal skulle alltså för ifrågavarande ändamål såsom förstärkningsanslag å extra stat erfordras 175,000 kronor, under det att det ordinarie anslaget skulle upptagas med oförändrat belopp.

Utskottet, som ansett sig böra tillstyrka vad sålunda föreslagits, får alltså beträffande sistnämnda anslag hemställa,

att riksdagen må i riksstaten för år 1919 upptaga ordinarie förslagsanslaget till sjöbeväringens avlöning och beklädnad m. m. med oförändrat belopp, 914,789 kronor.

Förstärkning
av förslags-
anslaget till
sjöbevä-
ringens
avlöning och
beklädnad
m. m.
[26.]

26:o) Under hänvisning till vad utskottet under närmast föregående punkt anfört, får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *förstärkning av ordinarie förslagsanslaget till sjöbeväringens avlöning och beklädnad m. m.* på extra stat för år 1919 bevilja ett förslagsanslag, högst, 175,000 kronor.

Artilleribehov.

Nya kärnrör
för kanoner
vid flottan.
[27.]

27:o) Kungl. Maj:t har i punkt 27 föreslagit riksdagen att till nya kärnrör för kanoner vid flottan bevilja på extra stat för år 1919 ett reservationsanslag av 84,000 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 193—195 av åberopade statsrådsprotokollet.

Utskottets
yttrande.

Ifrågavarande anslag erfordras för att fortsätta det påbörjade arbetet med att förse sådana kanoner, som fått refflingen försliten, med nya kärnrör.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *nya kärnrör för kanoner vid flottan* bevilja på extra stat för år 1919 ett reservationsanslag av 84,000 kronor.

28:o) Med anledning av Kungl. Maj:ts därom framställda förslag får utskottet hemställa,

Tubkanoner
för flottan.

[28.]

att riksdagen må av det utav 1917 års riksdag till *anskaffning av tubkanoner för flottan* beviljade reservationsanslaget å 75,000 kronor på extra stat för år 1919 anvisa återstående, ännu icke anvisade beloppet 37,500 kronor.

29:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag under punkt 29 hemställer utskottet,

Kanoner
och kul-
sprutor i
reserv.

[29.]

att riksdagen må

a) av det utav 1916 års riksdag för *anskaffning av kanoner och kulsprutor i reserv för flottans fartyg* beviljade anslaget av 275,000 kronor på extra stat för år 1919 anvisa såsom reservationsanslag återstående, ännu icke anvisade beloppet 90,000 kronor.

b) av det utav 1917 års riksdag för *omförmälda ändamål* beviljade ytterligare reservationsanslaget av 65,000 kronor på extra stat för år 1919 anvisa återstående, ännu icke anvisade beloppet 32,500 kronor.

30:o) På grund av Kungl. Maj:ts i punkt 30 framställda förslag får utskottet hemställa,

Projekt-
utredningen
för pansar-
kryssaren
Fylgia.

[30.]

att riksdagen må av det utav 1917 års riksdag till *förbättring av projektutredningen för pansarkryssaren Fylgia* beviljade reservationsanslaget å 310,000 kronor på extra stat för år 1919 anvisa ett belopp av 55,000 kronor.

31:o) Med tillstyrkande av bifall till vad Kungl. Maj:t i punkt 31 föreslagit får utskottet, som tagit del av de till ärendet hörande handlingarna av hemlig natur, hemställa,

Artilleri-
bestyckning
å vissa under-
vattensbåtar.

[31.]

att riksdagen må för *artilleribestyckning å vissa 1:a klass undervattensbåtar* bevilja ett reservationsanslag av 120,000 kronor samt därav på extra stat för år 1919 anvisa ett belopp av 60,000 kronor.

Torped- och gnistsignalväsendet m. m.

Torpeder i
reserv.
[32.]

32:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må av det utav 1915 års riksdag till *anskaffning av torpeder i reserv* beviljade anslaget av 200,000 kronor på extra stat för år 1919 anvisa såsom reservationsanslag återstående, ännu icke anvisade beloppet 50,000 kronor.

Ökning av
två jagares
torped-
utredning.
[33.]

33:o) Med anledning av Kungl. Maj:ts förslag under punkt 33 hemställer utskottet,

att riksdagen må av det utav 1917 års riksdag till anskaffning av *ytterligare en utredning torpeder för jagarna Vale och Vidar* beviljade reservationsanslaget å 126,000 kronor på extra stat för år 1919 anvisa återstående, ännu icke anvisade beloppet 63,000 kronor.

Reserv-
materiel för
marinens
gniststationer
m. m.
[34.]

34:o) Uti punkt 34 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för anskaffning av reservmateriel för marinens gniststationer på extra stat för år 1919 bevilja ett reservationsanslag av 50,000 kronor.

Utredningen i ärendet förekommer å sid. 199—202 av statsrådsprotokollet.

Utskottets
yttrande.

Med detta anslag avses att fortsätta den anskaffning av ifrågasvarande reservmateriel, som genom beviljande av anslag för ändamålet å 1918 års stat påbörjats.

Utskottet får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa,

att riksdagen må för *anskaffning av reservmateriel för marinens gniststationer* på extra stat för år 1919 bevilja ett reservationsanslag av 50,000 kronor.

Nya kon-
densatorer
för vissa
gniststationer.
[35.]

35:o) Kungl. Maj:t har i punkt 35 föreslagit riksdagen att till nya kondensatorer för vissa gniststationer på extra stat för år 1919 bevilja ett reservationsanslag av 30,000 kronor.

Beträffande utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet sid. 202 och 203.

Då ifrågavarande anskaffning är ägnad att höja de befintliga gniststationernas kapacitet, får utskottet med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa,

att riksdagen må till *nya kondensatorer för vissa gniststationer* på extra stat för år 1919 bevilja ett reservationsanslag av 30,000 kronor.

36:o) Kungl. Maj:t har under punkt 36 föreslagit riksdagen att till försök med torped-, gnist- och flygmateriel på extra stat för år 1919 bevilja ett reservationsanslag av 50,000 kronor.

Försök med torped-, gnist- och flygmateriel.

[36.]

Departementschefens yttrande i fråga om detta anslag återfinnes i statsrådsprotokollet sid. 203—206.

För ifrågavarande ändamål har under en följd av år beviljats ett extra anslag å 35,000 kronor.

Utskottets yttrande.

På grund av den allmänna prisstegringen har emellertid nu ett belopp av 50,000 kronor ansetts erforderligt för dessa försöks utförande.

Då utskottet icke funnit något att erinra beträffande detta anslag, får utskottet, efter tagen del av de till ärendet hörande hemliga handlingarna, hemställa,

att riksdagen må till *försök med torped-, gnist- och flygmateriel* på extra stat för år 1919 bevilja ett reservationsanslag av 50,000 kronor.

Minväsendet.

37:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag i punkt 37 får utskottet hemställa,

Kontraminmateriel.

att riksdagen må av det utav 1917 års riksdag för *anskaffning av kontraminmateriel för flottan* beviljade reservationsanslaget av 456,000 kronor på extra stat för år 1919 anvisa ett belopp av 152,000 kronor.

[37.]

Kustartilleriet.

Avlöning.

38:o) Kungl. Maj:t har i punkt 38 föreslagit riksdagen dels att godkänna stat för kustartilleriets personal av den lydelse, bilagan nr 12 vid förenämnda statsrådsprotokoll angående femte huvudtiteln utvisar; dels

Avlöning för kustartilleriets personal.

[38.]

ock att i riksstaten för år 1919 öka förslagsanslaget till avlöning för kustartilleriets personal, nu 1,616,726 kronor, med 45,008 kronor till 1,661,734 kronor.

I fråga om detta anslag kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande; vilket utskottet härmed skolat för riksdagen

anmäla.

Rekapitulations- och avskedspremier vid kustartilleriet.

[39.]

39:o) Under hänvisning till vad utskottet under punkt 5 här ovan anfört, hemställer utskottet,

att riksdagen må i riksstaten för år 1919 till rekapitulations- och avskedspremier vid kustartilleriet uppföra ett ordinarie förslagsanslag å 44,000 kronor.

Intendenturen.

Beklädnad åt kustartilleriets manskap.

[40.]

40:o) Under punkt 40 av denna huvudtitel har Kungl. Maj:t upptagit ordinarie reservationsanslaget till beklädnad åt kustartilleriets manskap med oförändrat belopp, 142,800 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet sid. 218—222.

Utskottets yttrande.

I propositionen nr 60 till 1914 års senare riksdag är detta anslag för år 1919 upptaget med samma belopp som för innevarande år eller 142,800 kronor.

1917 års riksdag beviljade till anslaget förstärkning ett belopp av 28,600 kronor. Härav återstår emellertid ett vid 1918 års början odisponerat belopp av 1,700 kronor. Merkostnaderna för samma år skulle dock — sedan dessa 1,700 kronor tagits i anspråk — uppgå till omkring 56,130 kronor, vilket belopp av Kungl. Maj:t äskats å 1918 års tilläggsstat.

För år 1919 har någon förändring i det ordinarie anslaget belopp mot vad år 1914 angivits icke av Kungl. Maj:t ifrågasatts. Ett belopp, motsvarande 45 procent av det ordinarie anslaget slutsumma, eller i runt tal 64,300 kronor, har däremot äskats å extra stat för år 1919 såsom anslagsförstärkning.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts i denna punkt framlagda förslag, hemställer,

att riksdagen må i riksstaten för år 1919 upptaga ordinarie reservationsanslaget till beklädnad åt kustartilleriets manskap med oförändrat belopp, 142,800 kronor.

41:o) Under hänvisning till vad utskottet under närmast föregående punkt anfört får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till beklädnad åt kustartilleriets manskap* på extra stat för år 1919 bevilja ett förslagsanslag, högst, 64,300 kronor.

Förstärkning
av reserva-
tionsanslaget
till beklädnad
åt kust-
artilleriets
manskap.
[41.]

42:o) I punkt 42 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i riksstaten för år 1919 minska förslagsanslaget till naturaunderhåll åt personal vid kustartilleriet, nu 582,100 kronor, med 12,500 kronor till 569,600 kronor.

Naturaunder-
håll åt
personal vid
kustartilleriet.
[42.]

Beträffande utredningen i fråga om detta anslag får utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet sid. 222—225.

I samband härmed har utskottet upptagit till behandling en inom andra kammaren av herrar *V. Carlson* i Karlshamn och *A. H. Hansson* i Sölvesborg väckt motion (nr 9), däri hemställts, att underofficerskorpral vid Karlskrona kustartilleriregemente, som är familjeförsörjare, måtte från och med den 1 januari 1918 komma i åtnjutande av ett extra bidrag för kosthållet till ett belopp av kronor 1: 50 pr dag under förläggning vid sådan försvarsanstalt, att måltiderna ej kunna intagas i hemmet.

I fråga om de skäl, motionärerna anfört till stöd för sin framställning, får utskottet hänvisa till motionen.

Den av Kungl. Maj:t för år 1919 föreslagna minskningen av anslaget med 12,500 kronor är föranledd däraf, att underhållskostnaderna för utspisningsmateriel överflyttats från ifrågavarande anslag till kustartilleriets underhållsanslag (jfr punkt 44:o här nedan).

Utskottets
yttrande.

För anslagets förstärkning har emellertid å extra stat för år 1919 äskats ett belopp av 256,300 kronor, motsvarande i runt tal 45 procent av det ordinarie anslagets slutsumma.

Vad Kungl. Maj:t under punkt 42 föreslagit har icke föranlett någon erinran från utskottets sida.

Beträffande därefter det av motionärerna framställda förslaget har utskottet visserligen funnit detsamma värt beaktande, men har likväl med hänsyn dels till de konsekvenser ett bifall till motionen otvivelaktigt skulle medföra, dels till det förhållandet att frågan om underofficerskorpralernas ställning och förmåner är föremål för Kungl. Maj:ts prövning och proposition i ärendet, enligt vad utskottet erfarit, läser kunna väntas redan till innevarande riksdag, icke ansett sig för närvarande kunna tillstyrka motionärernas förslag.

Utskottet hemställer,

a) att riksdagen må i riksstaten för år 1919 minska förslagsanslaget till naturaunderhåll åt personal vid kustartilleriet, nu 582,100 kronor, med 12,500 kronor till 569,600 kronor;

b) att herrar Carlsons i Karlshamn och Hanssons i Sölvesborg ovanberörda motion icke må av riksdagen bifallas.

Förstärkning
av förslags-
anslaget till
naturaunder-
håll åt
personal vid
kustartilleriet.

43:o) Med åberopande av vad utskottet under närmast föregående punkt anfört får utskottet hemställa,

att riksdagen må till förstärkning av ordinarie förslagsanslaget till naturaunderhåll åt personal vid kustartilleriet på extra stat för år 1919 bevilja ett förslagsanslag, högst, 256,300 kronor.

[43.]

Nybyggnad och underhåll.

Underhåll
av kust-
artilleriets
byggnader och
materiel.

44:o) Under punkt 44 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i riksstaten för år 1919 höja reservationsanslaget till underhåll av kustartilleriets byggnader och materiel, nu 553,350 kronor, med 130,300 kronor till 683,650 kronor.

[44.]

Beträffande utredningen rörande detta anslag får utskottet hänvisa till sid. 225—236 av åberopade statsrådsprotokollet.

I riksstaten för innevarande år är detta anslag upptaget med 553,350 kronor. I förhållande till anslagssumman för år 1917 innebar detta belopp en ökning med 26,050 kronor, fördelade på anslagets tre titlar på följande sätt:

Utskottets
yttrande.

I. Underhåll av byggnader	kronor 10,200: —
II. Underhåll av kustfästningarnas inventarier	» 11,100: —
III. Åtskilliga behov	» 4,750: —
	<hr/>
	Summa kronor 26,050: —

I nämnda belopp, 26,050 kronor, voro icke inberäknade några kostnader till följd av inträffade prisstegringar å materialier och arbete. Beträffande sättet för bestridandet av utgifter, som kunde föranledas av dylika prisstegringar, anförde föredragande departementschefen i statsverkspropositionen till 1917 års riksdag att, därest det ordinarie anslaget för år 1918 skulle visa sig otillräckligt, Kungl. Maj:t borde äga att, i den mån de ökade utgifterna från anslaget föranletts av prisökningar å materialier och arbete, låta av tillgängliga medel förskjuta erforderlig fyllnad, varom sedermera anmälan skulle ske till riksdagen för förskottets ersättande.

I sin skrivelse (nr 5) rörande regleringen av utgifterna under riksstatsens femte huvudtitel uttalade riksdagen, att riksdagen icke ansett sig kunna biträda denna departementschefens uppfattning. Riksdagen anförde i förevarande hänseende vidare, att, då 1916 års riksdag i fråga om anslaget till flottans nybyggnad och underhåll uttalade, att förskott av nyssnämnd art icke syntes böra ske annat än i den mån de ökade utgifterna från anslaget föranletts av prisökningar å materialier och arbete, föranleddes detta därav, att riksdagen ansåg fartygsmaterielens underhåll icke kunna utan våda uppskjutas. Då emellertid åtskilliga av de underhållsarbeten, som förekomme vid fästningarna, torde vara av den art, att därmed utan större olägenheter kunde anstå, till dess erforderliga medel hunnit av riksdagen anvisas, syntes det riksdagen lämpligare, att till ett kommande år ett förstärkningsanslag vid förevarande anslag, i likhet med vad redan skett beträffande ett flertal anslag av motsvarande beskaffenhet, bleve å riksstaten uppfört.

Beträffande det ordinarie anslaget har Kungl. Maj:t till en början nu begärt förhöjningar å de särskilda titlarna enligt nedanstående fördelning:

I. Underhåll av byggnader	kronor 13,500: —
II. Underhåll av kustfästningarnas inventarier	» 17,650: —
	<hr/>
	Transport kronor 31,150: —

	Transport kronor 31,150: —
III. Åtskilliga behov:	
för underhåll m m. av utspisningsmateriel (jfr punkt 42:o).....	kronor 12,500: —
» underhåll av maskiner m.m. i tvättinrättningen å Rindö	» 1,000: —
» underhåll av kaserninventarier vid Hemsö kustartillerikår.....	» 2,000: —
» underhåll av handvapensförrådet	» 300: —
» sjöförbindelser i Vaxholms fästning	» 5,000: —
» sjöförbindelser i Hemsö fästning	» 5,000: —
» tillsyningspersonal i Hemsö fästning	» 1,050: —
» tillsyningsman vid Norrlands mineringsavdelning	» 350: —
» ökning av arvode till tillsyningsman å Espeskär ...	» 250: —
» yttre renhållning i Hemsö fästning och vid Hemsö kustartillerikår	» 1,800: —
» underhåll av musikinstrument vid Hemsö kustartillerikår.....	» 100: —
	<u>29,350: —</u>
	Summa kronor 60,500: —

Därutöver har Kungl. Maj:t föreslagit att följande anslagsposter skola beräknas å förevarande ordinarie anslag:

Vissa kostnader för kustartilleriet tillhörig materiel.....	kronor 44,800: —
Vissa mindre förbättrings- och kompletteringsarbeten	» 25,000: —
	<u>69,800: —</u>
	Summa kronor 69,800: —

Den förstnämnda av dessa poster har för beredande av större enhetlighet i marinens räkenskapsväsende av Kungl. Maj:t ansetts bära överflyttas till detta anslag från anslaget till kustartilleriets krigsberedskap och övningar (jfr punkt 49:o). Den sistnämnda posten åter har ansetts

erforderlig för mötande av en del mindre utgifter, som böra bestridas av detta anslag. Under fjärde huvudtiteln har nämligen redan förut för gäldande av dylika mindre utgifter under byggnadsanslaget beräknats ett visst belopp.

Hela ökningen å det ordinarie anslaget skulle alltså enligt Kungl. Maj:ts förslag utgöra (60,500 + 69,800 =) 130,300 kronor.

Å anslagen för åren 1917 och 1918 har beräknats uppstå brist, för förstnämnda år av omkring 137,000 kronor och för innevarande år av omkring 166,000 kronor eller ungefär 30 procent av det ordinarie anslagets slutsumma för detta år. Till täckande av dessa båda belopp, tillhopa 303,000 kronor, hava medel av Kungl. Maj:t äskats å tilläggsstat för år 1918.

Även för år 1919 beräknas anslaget komma att uppvisa en avsevärd brist. Med stöd av riksdagens uttalande föregående år har Kungl. Maj:t därför även beträffande detta anslag begärt en förstärkning å extra stat i form av ett förslagsanslag, högst. Enligt gjorda beräkningar skulle för ändamålet erfordras 197,600 kronor.

Med anledning av Kungl. Maj:ts under denna punkt framlagda förslag, vilket icke föranlett någon erinran från utskottets sida, hemställer utskottet,

att riksdagen må i riksstaten för år 1919 höja reservationsanslaget till underhåll av kustartilleriets byggnader och materiel, nu 553,350 kronor, med 130,300 kronor till 683,650 kronor.

45:o) Med åberopande av vad utskottet under punkt 44:o) anfört hemställer utskottet,

att riksdagen må till förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till underhåll av kustartilleriets byggnader och materiel på extra stat för år 1919 bevilja ett förslagsanslag, högst, 197,600 kronor.

Förstärkning av reservationsanslaget till underhåll av kustartilleriets byggnader och materiel. [45.]

46:o) Uti punkt 46 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till uppförande av byggnader i Vaxholms fästning för officerare och underofficerare bevilja ett reservationsanslag av 474,200 kronor samt därav på extra stat för år 1919 anvisa ett belopp av 118,550 kronor.

Byggnader i Vaxholms fästning. [46.]

Utredningen i ärendet förekommer å sid. 237—241 av statsrådsprotokollet.

Utskottets
yttrande.

I fråga om detta anslagsbehov har departementschefen bl. a. anfört följande:

»Tillgången på kronan tillhöriga byggnader, avsedda för inkvartering av officerare, underofficerare och underofficerskorpraler i Vaxholms fästning, är för närvarande synnerligen begränsad. Särskilt vid Oscar-Fredriksborg vållas härav allvarliga olägenheter, enär möjligheterna att förhyra lägenheter i privata byggnader därstädes äro jämförelsevis obetydliga. De fåtaliga vid Oscar-Fredriksborg befintliga, enskilda tillhöriga byggnaderna innehålla endast smärre lägenheter, lämpade för inkvartering av underofficerskorpraler eller möjligen underofficerare. En stor del av underofficerskorpralerna hava därför blivit nödsakade att förhyra bostad i byggnader, som äro uppförda på betydande avstånd från Oscar-Fredriksborg. Några bostäder, lämpade för uthyrning till officerare, finnas knappast därstädes.»

Den personal, som beräknats behöva förläggas till Oscar-Fredriksborg, utgör

2 regementsofficerare,
10 kaptener,
1 läkare,
20 subalternofficerare,
1 musikdirektör,
50 underofficerare och
78 underofficerskorpraler.

De av dessa befattningshavare, som äro gifta och för vilka inkvartering i kronans hus i första hand ansetts böra beredas, hava beräknats till följande antal:

regementsofficerare, samtliga eller	2,
kaptener, 80 %	» 8,
läkare	1,
subalternofficerare, 25 %	» 5,
musikdirektör	1,
underofficerare, 94 %	» 47, samt
underofficerskorpraler, 33 $\frac{1}{3}$ %	» 26.

Någon annan möjlighet att inkvartera denna personal än att kronan själv uppför de härför erforderliga byggnaderna har icke ansetts vara för handen. Den uppgjorda byggnadsplanen samt kostnaderna för densammans utförande framgå av nedanstående specifikation:

	Ord- nings- följd vid bygg- nads- arbete- nas utfö- rande.	Kostnad för				Summa kostna- der. Kronor.
		Byggnads- arbeten.	Vatten- och avlopps- ledning- ar.	Elek- triska ledning- ar.	Planc- ringar.	
		Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	
<i>I Vaxholm.</i>						
Regementschefsbo- stad	1	67,000	15,500	2,000	4,000	88,500
Kommendantsbo- stad	2	63,000	21,500	2,000	4,000	90,500
<i>Vid Oscar-Fredriksborg.</i>						
Officersbyggnad	3	182,500	18,500	5,500	7,000	213,500
Underofficersbyggnad för underofficerare av 1:a graden	4	97,000	11,500	3,200	5,500	117,200
Underofficersbyggnad för underofficerare av 2:a graden	5	68,000	9,000	2,700	4,000	78,700
<i>I Vaxholm.</i>						
Officersbostad	6	198,000	33,000	5,400	7,000	243,400
		670,500	109,000	20,800	31,500	831,800
Ritningar, kontroll, byråkostnader och oförutsedda utgifter						103,000
					Summa kronor	934,800

Det av Kungl. Maj:t nu framlagda förslaget avser emellertid allenast uppförande av följande byggnader:

kommendantsbostaden	kronor	90,500: —
officersbyggnaden vid Oscar-Fredriksborg	»	213,500: —
underofficersbyggnaden för underofficerare av 1. graden	»	117,200: —
ritningar m. m. för kommendantsbostaden	»	10,000: —
ritningar m. m. för övriga två byggnader	»	43,000: —
	Summa kronor	474,200: —

Byggnadskostnaderna hava av Kungl. Maj:t ansetts böra fördelas på åren 1919—1922 samt utgå med 118,550 kronor för vart och ett av dessa år.

Vid granskningen av de för ifrågavarande byggnader uppgjorda förslagsritningarna har utskottet icke funnit desamma tillfredsställande

beträffande underofficersbyggnaden, där rummen enligt förslaget torde bliva väl små samt genom olämpliga takanordningar för mörka, samt i fråga om kommandantsbostaden, som torde kunna för ungefär samma kostnader genom ett förenklat byggnadssätt göras rymligare.

Därjämte bör enligt utskottets mening vid en förnyad utredning tagas under omprövning, huruvida icke byggnaderna lämpligen böra uppföras av sten i stället för av trä.

Ritningarna till officersbostaden hava däremot icke givit utskottet anledning till erinran.

De för ritningar, kontroll, byråkostnader och oförutsedda utgifter beräknade beloppen har utskottet funnit vara väl högt tilltagna och därför ansett sig kunna nedsätta desamma till 10 % av kostnadssumman.

Utskottet, som till fullo inser behovet av den ifrågavarande underofficersbyggnaden, förväntar, att nytt förslag rörande denna byggnad kommer att framläggas till nästkommande års riksdag.

Det belopp, som enligt vad utskottet ovan anfört skulle erfordras utgör sålunda ($213,500 + 10\% \cdot 213,500 =$) 234,850 kronor, att utgå till hälften under år 1919.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må till *uppförande av officersbyggnad i Vaxholms fästning* bevilja ett belopp av 234,850 kronor och därav på extra stat för år 1919 såsom reservationsanslag anvisa ett belopp av 117,425 kronor.

Vatten- och avloppsledningar för befäls- och underbefälsbyggnaderna vid Vaxholms kustartilleriregemente.

47:o) Kungl. Maj:t har i punkt 47 föreslagit riksdagen att för anordnande av vatten- och avloppsledningar för befäls- och underbefälsbyggnaderna vid Vaxholms kustartilleriregemente bevilja ett reservationsanslag av 95,000 kronor samt därav på extra stat för år 1919 anvisa ett belopp av 35,000 kronor.

Utredningen i ärendet förekommer å sid. 242 och 243 av statsrådsprotokollet.

[47.]

Utskottets yttrande.

Av den utav departementschefen lämnade utredningen har utskottet funnit sig övertygat om nödvändigheten av att tillgodose förevarande anslagskrav.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må för anordnande av *vatten- och avloppsledningar för befäls- och underbefälsbyggnaderna*

vid Vaxholms kustartilleriregemente bevilja ett reservationsanslag av 95,000 kronor samt därav på extra stat för år 1919 anvisa ett belopp av 35,000 kronor.

48:o) På grund av Kungl. Maj:ts därom framställda förslag får utskottet, som tagit del av de till ärendet hörande handlingarna av hemlig natur, hemställa,

att riksdagen må för *revidering och utvidgning av positionskartan över Vaxholms fästning* på extra stat för år 1919 bevilja ett reservationsanslag av 60,000 kronor.

Revidering och utvidgning av positionskartan över Vaxholms fästning.

[48.]

Övningar.

49:o) Under punkt 49 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i riksstaten för år 1919 minska reservationsanslaget till kustartilleriets krigsberedskap och övningar, nu 492,600 kronor, med 41,300 kronor till 451,300 kronor.

Kustartilleriets krigsberedskap och övningar.

[49.]

Beträffande departementschefens utredning i fråga om detta anslag får utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet sid. 244—247.

Då viss materiel, som vid tiden för avlåtandet av propositionen nr 60 till 1914 års senare riksdag förutsattes skola bliva färdig under loppet av år 1919, icke torde under nämnda år kunna tagas i bruk, har någon ändring i det ordinarie anslaget belopp för år 1918, 492,600 kronor, icke ansetts böra för år 1919 vidtagas med hänsyn till omfattningen av den för övningar avsedda materielen.

Utskottets yttrande.

Å anslaget har däremot beräknats en ökning med 3,500 kronor på grund av den numera beslutade höjningen i dagtraktamentena. Då emellertid kostnaderna härför skola bestridas av ett av riksdagen särskilt för ändamålet anvisat anslag, torde någon förhöjning av nu ifrågavarande anslag av den angivna anledningen icke behöva ske.

Vidare har anslaget däremot av Kungl. Maj:t ansetts kunna ned sättas med 44,800 kronor, enär vissa kostnader från detta anslag överflyttats till kustartilleriets underhållsanslag.

Till förhindrande av att kustartilleriets tjänstbarhet minskas, genom att på grund av prisstegringarna en alltför avsevärd reduktion i den för övningarna avsedda ammunitionsmängden företages, har Kungl. Maj:t

ansett ett belopp av 230,000 kronor utöver redan anvisade medel för innevarande år erforderligt, varför detsamma äskats å 1918 års tilläggsstat.

Dessutom har för år 1919 en förstärkning av detta anslag begärts med 200,000 kronor eller 45 procent av det ordinarie anslaget slutsumma.

Utskottet, som icke har något att erinra beträffande den föreslagna förstärkningen av förevarande anslag, hemställer med anledning av Kungl. Maj:ts i denna punkt framlagda förslag,

att riksdagen må i riksstaten för år 1919 minska reservationsanslaget till kustartilleriets krigsberedskap och övningar, nu 492,600 kronor, med 44,800 kronor till 447,800 kronor.

Förstärkning
av reser-
vationsanslaget
till kust-
artilleriets
krigsbered-
skap och
övningar.

50:o) Under hänvisning till vad utskottet under närmast föregående punkt anfört hemställer utskottet,

att riksdagen må till *förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till kustartilleriets krigsberedskap och övningar* på extra stat för år 1919 bevilja ett förslagsanslag, högst, 200,000 kronor.

[50.]

Kustartilleri-
beväringens
avlöning och
beklädnad
m. m.

51:o) Kungl. Maj:t har under punkt 51 upptagit ordinarie förslagsanslaget till kustartilleribeväringens avlöning och beklädnad m. m. med oförändrat belopp, 430,000 kronor.

Emellertid har ett förstärkningsanslag uppgående till 50 procent av den del av det ordinarie anslaget, som avses för beklädnaden, eller av 179,000 kronor, utav Kungl. Maj:t äskats med 89,500 kronor.

Utskottet, som icke haft något att häremot erinra, hemställer,

att riksdagen må i riksstaten för år 1919 upptaga ordinarie förslagsanslaget till kustartilleribeväringens avlöning och beklädnad m. m. med oförändrat belopp, 430,000 kronor.

Förstärkning
av förslags-
anslaget till
kustartilleri-
beväringens
avlöning och
beklädnad
m. m.

52:o) Med åberopande av vad utskottet under närmast föregående punkt anfört, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *förstärkning av ordinarie förslagsanslaget till kustartilleribeväringens avlöning och beklädnad m. m.* på extra stat för år 1919 bevilja ett förslagsanslag, högst, 89,500 kronor.

[52.]

53:o) I punkt 53 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till lega och furagering m. m. för hästar vid kustartilleriet å extra stat för år 1919 bevilja ett förslagsanslag, högst, 75,000 kronor.

Departementschefens yttrande förekommer å sid. 250—255 av åberopade statsrådsprokoll.

Legä och
furagering
m. m. för
hästar vid
kustartilleriet.

[53.]

Uti en inom första kammaren av herr *H. Wrangel* väckt motion (nr 73) har vidare hemställts, att riksdagen måtte

a) besluta, att 59 stambästar skola vid kustartilleriet uppsättas;

b) medgiva, att redan tillgängliga medel, inlutna genom försäljning av en del av för Vaxholms och Karlskrona fästningar vid 1914 års mobilisering anskaffade hästar jämte medel, som kunna erhållas genom försäljning av återstående som stambästar olämpliga hästar, må användas till ett första uppsättande av stambästar vid kustartilleriet med rätt för Kungl. Maj:t att redan under år 1918 få disponera erforderligt belopp;

c) anvisa för utvidgning av stallet i Vaxholms fästning, uppförande av sommarstallar och anskaffning av diverse hästpersedlar m. m. för kustartilleriet på extra stat för år 1919 ett anslag av 159,500 kronor med rätt för Kungl. Maj:t att härav redan under år 1918 få disponera erforderligt belopp;

d) i riksstaten för år 1919 uppföra *dels* ett ordinarie reservationsanslag å 50,650 kronor för kustartilleriets hästar, utom furagering, *dels* ett förslagsanslag å 33,800 kronor för furagering av kustartilleriets hästar, *dels* ett förslagsanslag på extra stat å högst 79,650 kronor till förstärkning av ordinarie reservationsanslag för hästlejning, *dels ock* ett förslagsanslag å högst 16,900 kronor till förstärkning av ordinarie förslagsanslaget till furagering av kustartilleriets hästar; samt

e) därest under punkterna a)—d) gjorda framställningar vinna riksdagens bifall, besluta, att i punkt 53 i statsverkspropositionen under femte huvudtiteln av Kungl. Maj:t begärt anslag till lega och furagering m. m. för hästar vid kustartilleriet icke upptages i riksstaten för år 1919.

I fråga om de skäl, motionären anfört till stöd för sin framställning, får utskottet hänvisa till motionen.

I statsverkspropositionen till 1917 års riksdag föreslog Kungl. Maj:t riksdagen att i riksstaten för år 1918 till remontering och lega m. m. för kustartilleriets hästar uppföra ett ordinarie reservationsanslag å 57,923 kronor. Med denna framställning avsågs uppsättande av 72 stambästar vid kustartilleriet, vilket antal hästar ansetts nödvändigt för personalens fredsutbildning.

Utskottets
yttrande.

Kostnaderna för stamhästarnas första uppsättande beräknades kunna bestridas av medel, som inlutit vid försäljning av en del av vid den år 1914 anbefallda mobiliseringen anskaffade, för kustartilleriets utbildning och övningar icke användbara hästar.

Denna organisation betingade följande kostnader:

ordinarie kostnader, utgörande dels nu nämnt reservationsanslag, uppgående till 57,923 kronor för år 1918, till reparation och legat m. m. för kustartilleriets hästar, dels ock ett förslagsanslag, uppgående till 38,046 kronor för år 1918, för furagering av kustartilleriets hästar;

extra kostnader, uppgående till 156,800 kronor, till ett första uppsättande av stamhästar vid kustartilleriet samt till uppförande av sommarstallar och anskaffning av hästpersedlar m. m., av vilket belopp 105,000 kronor avsågos att täckas av hästförsäljningsmedel och återstoden, eller 51,800 kronor, genom ett extra anslag för år 1918.

Härtill kommo för år 1918 vissa förstärkningsanslag, utgörande sammanlagt 32,596 kronor.

Med anledning av Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning anförde riksdagen, att riksdagen av den i ärendet förebragta utredningen icke känt sig övertygad om lämpligheten av att omorganisationen genomfördes på sätt, som Kungl. Maj:t föreslagit. Det torde nämligen — yttrade riksdagen vidare — böra tagas under övervägande, huruvida icke utrangerade hästar från fältartilleriet kunde, åtminstone till någon del, användas för nu avsedda ändamål. Skulle detta icke låta sig göra, torde, särskilt med hänsyn till svårigheterna att för närvarande dressera reparationer även för kustartilleriets räkning, redan inkörda draghästar kunna inköpas av för nu ifrågavarande ändamål lämpligt slag. Dessutom borde enligt riksdagens mening vidtagas en reduktion med 7 stamhästar i det av Kungl. Maj:t angivna antalet.

Då riksdagen på grund av vad sålunda anförts icke funnit sig böra bifalla Kungl. Maj:ts förslag om uppförande i riksstaten för år 1918 av ett ordinarie reservationsanslag å 57,923 kronor till reparation och legat m. m. för kustartilleriets hästar, hade riksdagen dock ansett sig böra i riksstaten för nämnda år uppföra ett extra anslag till legat, furagering m. m. för hästar vid kustartilleriet till ett belopp av 50,000 kronor. Därest emellertid detta belopp icke visade sig vara för ändamålet tillräckligt, torde enligt riksdagens mening anslaget till kustartilleriets krigsberedskap och övningar kunna användas för täckande av bristen. Övriga i samband härmed framställda anslagskrav hade av riksdagen avslagits.

På grund av vad riksdagen sålunda anfört har ytterligare utredning rörande dessa förhållanden verkställt och förslag i ärendet framlagts av vederbörande myndigheter. I detta förslag har stamhästantalet kunnat minskas från 72 till 59. Någon användning vid kustartilleriet av utrangerade hästar från fältartilleriet eller inköp för kustartilleriets del av inkörda draghästar har dock icke av vederbörande myndigheter ansetts kunna ifrågakomma.

Kostnaderna för förslaget genomförande skulle, engångskostnaderna oräknade, uppgå till 181,000 kronor.

Departementschefen har med anledning av det senast framlagda förslaget yttrat:

»Den förnyade utredning, som av myndigheterna nu framlagts, synes mig icke vara av beskaffenhet att böra läggas till grund för framställning till riksdagen i ämnet. Vid verkställandet av denna utredning har riksdagens tanke att såsom stamhästar vid kustartilleriet använda utrangerade hästar från fältartilleriet eller att för ändamålet inköpa inkörda draghästar icke ansetts kunna realiserats. Den föreslagna organisationen synes mig därjämte medföra alltför dryga kostnader. Jag är sålunda för närvarande icke beredd att framlägga något förslag i ämnet.»

Kungl. Maj:t har däremot, i likhet med vad som skett för innevarande år, på 1919 års stat äskat ett extra anslag till lega, furagering m. m. för hästar vid kustartilleriet. Beloppet av detta anslag har på grund av av den allmänna prisstegringen ansetts böra ökas från 50,000 kronor för år 1918 till 75,000 kronor för år 1919.

Det av motionären framlagda förslaget överensstämmer med myndigheternas ovannämnda framställning. Ett bifall till motionärens förslag oförändrat skulle otvivelaktigt för kustartilleriet ur såväl krigsberedskaps- som utbildningssynpunkt medföra stora fördelar. Dock har utskottet i likhet med departementschefen funnit kostnaderna för förslaget genomförande väl höga. Utskottet har därför tagit under omprövning, huruvida icke inom ramen av det utav Kungl. Maj:t i denna punkt begärda anslaget en lösning av frågan kan ernås.

Utskottet har därvid funnit att för första uppsättande av 59 stamhästar vid kustartilleriet medel kunna beredas genom försäljning av redan därstädes befintliga hästar samt genom att riksdagen medgiver, att för samma ändamål få disponeras behållna medel vid försäljning av för neutralitetsvakten anskaffade hästar vid kustartilleriet. Dessa medel skulle även vara tillräckliga för bestridande av kostnaderna för kom-

pletterande av stallutrymme för stamhästarna och anskaffning av hästpersedlar m. m.

Årliga kostnaderna för de sålunda anskaffade stamhästarna skulle med tillämpning av vid armén antagna beräkningsgrunder utgöra:

Kustartilleriets stamhästar, utom furagering (reservationsanslag).....	kronor 5,100: —
Furagering för kustartilleriets stamhästar (förslagsanslag, högst,).....	» 21,535: —
	<hr/>
	Summa kronor 26,635: —

Med anledning av upprättandet av stamhästar har utskottet ansett, att anslaget till lejning och furagering m. m. kan nedsättas till hälften av vad Kungl. Maj:t äskat eller till 37,500 kronor.

Anslaget till lega och furagering m. m. skulle användas för de hästar, som erfordras för utbildning i batteritjänst, företrädesvis under regementsövningarna, samt till förstärkning av det ordinarie furageringsanslaget. I den mån förstnämnda anslag icke bliver tillräckligt torde, såsom för innevarande år medgivits, kustartilleriets övningsanslag få användas för täckande av eventuell brist.

Förutom dessa anslag skulle efter 1920 erfordras ett årligt anslag av 11,400 kronor för stamhästuppsättningens vidmakthållande.

Genom detta förslag skulle alltså enligt utskottets mening för ett årligt belopp, understigande vad Kungl. Maj:t i denna punkt äskat, vinnas en avsevärd fördel för kustartilleriets del genom att ett betydligt större antal övningsdagar samt bättre hästmateriel för utbildningen erhålles.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må med anledning av Kungl. Maj:ts förslag och herr Wrangels förevarande motion

a) besluta, att 59 stamhästar skola vid kustartilleriet uppsättas;

b) medgiva, att redan tillgängliga medel, influtna genom försäljning av en del av för Vaxholms och Karlskrona fästningar vid 1914 års mobilisering anskaffade hästar, jämte medel, som kunna erhållas genom försäljning av återstående som stamhästar olämpliga hästar, må användas *dels* till uppsättande av stamhästar vid kustartilleriet, *dels* till utvidgning

av stallet i Vaxholms fästning, *dels* slutligen till anskaffning av diverse hästpersedlar m. m. för kustartilleriet, med rätt för Kungl. Maj:t att redan under 1918 få disponera erforderligt belopp;

c) i riksstaten för år 1919 uppföra *dels* ett ordinarie reservationsanslag å 5,100 kronor för kustartilleriets hästar, utom furagering, *dels* ett ordinarie förslagsanslag, högst, 21,535 kronor för furagering av kustartilleriets hästar, *dels ock* ett extra förslagsanslag, högst, 37,500 kronor för *lega och furagering av kustartilleriets hästar*.

Artilleribehov.

54:o) Kungl. Maj:t har i punkt 54 föreslagit riksdagen att till anskaffning av artilleriammunition för kustfästningarna bevilja ett reservationsanslag av 250,000 kronor och därav på extra stat för år 1919 anvisa ett belopp av 125,000 kronor.

Artilleriammunition för kustfästningarna.

[54.]

Departementschefens yttrande ifråga om detta anslag återfinnes i statsrådsprotokollet sid. 256 och 257.

1916 års riksdag beviljade för samma ändamål ett belopp av 500,000 kronor.

Utskottets yttrande.

Det av Kungl. Maj:t nu äskade beloppet är avsett att användas till anskaffande av ytterligare en del av den för kustfästningarna såsom behöfvlig ansedda ammunitionsutrustningen.

Utskottet, som tagit del av de till ärendet hörande hemliga handlingarna, får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa,

att riksdagen må till *anskaffning av artilleriammunition för kustfästningarna* bevilja ett reservationsanslag av 250,000 kronor och därav på extra stat för år 1919 anvisa ett belopp av 125,000 kronor.

55:o) Under punkt 55 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för ändring av vissa kustfästningarna tillhörande kanoner till luftkanoner bevilja ett reservationsanslag av 214,900 kronor och därav på extra stat för år 1919 anvisa ett belopp av 47,450 kronor.

Ändring av vissa kustfästningarna tillhörande kanoner till luftkanoner.

[55.]

Utredningen i ärendet förekommer å sid. 257 och 258 av statsrådsprotokollet.

Utskottets
yttrande.

Av det av Kungl. Maj:t för ifrågavarande ändamål äskade beloppet, 214,900 kronor, har en anvisning å 60,000 kronor begärts å 1918 års tilläggsstat, varjämte å 1919 års riksstat 47,450 kronor ansetts böra anvisas.

Utskottet, som tagit del av de till ärendet hörande hemliga handlingarna, får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag under denna punkt hemställa,

att riksdagen må för *ändring av vissa kustfästningarna tillhörande kanoner till luftkanoner* bevilja ett reservationsanslag av 214,900 kronor och därav på extra stat för år 1919 anvisa ett belopp av 47,450 kronor.

Spärr- och
strand-
bestyckning.
[56.]

56:o) I punkt 56 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till provisoriska anordningar för spärr- och strandbestyckning i Vaxholms fästning bevilja ett reservationsanslag av 195,950 kronor och därav på extra stat för år 1919 anvisa ett belopp av 50,000 kronor.

Departementschefens yttrande i frågan förekommer i statsrådsprotokollet sid. 258 och 259.

Utskottet har efter tagen del av de till detta ärende hörande hemliga handlingarna icke velat motsätta sig det framlagda förslaget, och hemställer alltså,

att riksdagen må till *provisoriska anordningar för spärr- och strandbestyckning i Vaxholms fästning* bevilja ett reservationsanslag av 195,950 kronor och därav på extra stat för år 1919 anvisa ett belopp av 50,000 kronor.

Minväsendet.

Minmateriel.
[57.]

57:o) Under punkt 57 av denna huvudtitel har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för anskaffning av minmateriel för kustfästningarna bevilja ett reservationsanslag av 190,000 kronor och därav på extra stat för år 1919 anvisa ett belopp av 95,000 kronor.

Utredningen i ärendet förekommer å sid. 259 och 260 av statsrådsprotokollet.

Utskottet, som tagit del av de till ärendet hörande hemliga handlingarna, får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa,

att riksdagen må för *anskaffning av minmateriel för kustfästningarna* bevilja ett reservationsanslag av 190,000 kronor och därav på extra stat för år 1919 anvisa ett belopp av 95,000 kronor.

Flottan och kustartilleriet.

58:o) I punkt 58 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att med godkännande av stat för reservstat för marinen av den lydelse, bilagan nr 13 vid statsrådsprotokollet den 14 januari 1918 angående femte huvudtiteln utvisar, i riksstaten för år 1919 höja förslagsanslaget till reservstat för marinen, nu 29,057 kronor, med 10,054 kronor till 39,111 kronor.

Reservstat
för marinen.

[58.]

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 260 och 261 av statsrådsprotokollet.

Kungl. Maj:ts förslag innefattar, att följande nya beställningar skola uppföras å reservstaten:

Utskottets
yttrande.

regementsofficersbeställningar	vid flottan 1,	vid kustartilleriet 0,
kaptens- (löjtnants-)beställningar	» » 1,	» » 2,
underofficersbeställningar	» » 0,	» » 2.

Detta medför en kostnadsökning av i jämnt krontal 10,054 kronor.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag, får utskottet hemställa,

att riksdagen må, med godkännande av stat för reservstat för marinen av den lydelse, bilagan nr 13 vid statsrådsprotokollet angående femte huvudtiteln den 14 januari 1918 utvisar, i riksstaten för år 1919 höja förslagsanslaget till reservstat för marinen, nu 29,057 kronor, med 10,054 kronor till 39,111 kronor.

Rekapitulationspremier vid marinen.

[59.]

59:o) På grund av Kungl. Maj:ts därom framställda förslag och med hänvisning till vad utskottet under punkt 5:o) här ovan anfört, får utskottet hemställa,

att riksdagen må medgiva, att till bestridande av ökade kostnader för rekapitulationspremier vid marinen under år 1918 må användas det till extra rekryteringsbidrag vid marinen på extra stat för år 1918 beviljade förslagsanslaget av 50,000 kronor, i den mån detta anslag icke för sitt ändamål tages i anspråk.

Civilanställning.

[60.]

60:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad som för innevarande år ägt rum, till *åtgärder för civilanställning av uttjänt manskap vid marinen* på extra stat för år 1919 bevilja ett förslagsanslag av 10,000 kronor.

Viss artilleriemateriel.

[61.]

61:o) Under punkt 61 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen dels att av det utav 1916 års riksdag för anskaffning av viss artilleriemateriel för flottan och kustartilleriet beviljade anslaget å 283,500 kronor på extra stat för år 1919 såsom reservationsanslag anvisa återstående, ännu icke anvisade beloppet 94,500 kronor, dels ock att för omförmälda ändamål på extra stat för år 1919 bevilja ett ytterligare reservationsanslag av 23,500 kronor.

Utredningen i ärendet förekommer å sid. 262—264 av åberopade statsrådsprotokollet.

Utskottets yttrande.

Det av Kungl. Maj:t äskade extra anslaget å 23,500 kronor är avsett för anskaffning av erforderlig ammunitionsutredning till vissa lätta artilleripjäser. Motsvarande belopp har jämväl begärts å tilläggsstat för år 1918.

Vad Kungl. Maj:t under denna punkt föreslagit, har icke föranlett någon erinran från utskottets sida.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må

a) av det utav 1916 års riksdag för *anskaffning av viss artilleriemateriel för flottan och kustartilleriet* beviljade anslaget å 283,500 kronor på extra stat för år 1919 såsom reservationsanslag anvisa återstående, ännu icke anvisade beloppet 94,500 kronor,

b) för omförmälda ändamål på extra stat för år 1919 bevilja ett ytterligare reservationsanslag av 23,500 kronor.

62:o) I punkt 62 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till försök med minmateriel på extra stat för år 1919 bevilja ett reservationsanslag av 25,000 kronor.

Försök med
minmateriel.
[62.]

Departementschefens yttrande rörande anslaget återfinnes i statsrådsprotokollet sid. 264.

Sedan flera år tillbaka hava särskilda medel i form av extra anslag anvisats för utförande av försök med torped-, gnist- och flygmateriel.

Utskottets
yttrande.

Kungl. Maj:t har här begärt ett reservationsanslag på extra stat för år 1919 till belopp av 25,000 kronor för bestridande av kostnaderna för sådana försök på minväsendets område, som måste anställas, för att å minmaterielen skola kunna tillämpas vunna tekniska framsteg och erfarenheter.

Utskottet, som ansett sig böra tillstyrka detta anslags beviljande, hemställer,

att riksdagen må till *försök med minmateriel* på extra stat för år 1919 bevilja ett reservationsanslag av 25,000 kronor.

Diverse.

63:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad som för innevarande år ägt rum, till beredande av *personliga lönetillägg* för år 1919 dels åt marindirektören av 1:a graden i flottan C. E. Richson med ett belopp av 2,365 kronor, därav 1,500 kronor må anses såsom lön, 365 kronor såsom dagavlönning och 500 kronor såsom inkvarteringsbidrag, dels åt en var av bataljonspredikanterna vid flottans station i Karlskrona E. A. W. Holmberg och E. A. Collén med ett belopp av 600 kronor eller tillhopa 1,200 kronor och dels åt sergeanten över stat vid kustartilleriet A. G. Sjöqvist med 580 kronor bevilja på extra stat för nämnda år ett förslagsanslag, högst, 4,145 kronor.

Personliga
lönetillägg.
[63.]

Rese- och
traktaments-
penningar.
[65.]

64:o) Kungl. Maj:t har i punkt 65 föreslagit riksdagen att i riksstaten för år 1919 öka förslagsanslaget till rese- och traktamentspenningar nu 55,500 kronor, med 27,500 kronor till 83,000 kronor.

Rörande denna framställning har utskottet redan avgivit särskilt utlåtande; varom utskottet velat härmed

erinra.

Flyttning-
shjälp.
[66.]

65:o) Med anledning av Kungl. Maj:ts därom framställda förslag får utskottet, som funnit detta förslag ägnat att bringa anslaget belopp i bättre överensstämmelse med de från detsamma utgående utgifterna, hemställa,

att riksdagen må i riksstaten för år 1919 höja förslagsanslaget till flyttningshjälp, nu 11,000 kronor, med 6,000 kronor till 17,000 kronor.

Sjukvård
för marinen.
[67.]

66:o) Kungl. Maj:t har i punkt 67 föreslagit riksdagen att i riksstaten för år 1919 öka förslagsanslaget till sjukvård för marinen nu 140,960 kronor, med 35,000 kronor till 175,960 kronor.

Utredningen i ärendet förekommer i statsrådsprotokollet sid. 276 och 277.

Utskottets
yttrande.

Höjningen av detta anslag är förorsakad av att detsamma under de senare åren utvisat betydande brister.

Vad Kungl. Maj:t under denna punkt föreslagit har icke givit utskottet anledning till erinran.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må i riksstaten för år 1919 öka förslagsanslaget till sjukvård för marinen, nu 140,960 kronor, med 35,000 kronor till 175,960 kronor.

Uppvärmning,
belysning,
renhållning
samt tvätt-
och badinrätt-
ningar.
[68.]

67:o) Kungl. Maj:t har under punkt 68 föreslagit riksdagen att i riksstaten för år 1919 öka förslagsanslaget till uppvärmning, belysning, renhållning samt tvätt- och badinrättningar, nu 350,000 kronor, med 75,000 kronor till 425,000 kronor.

Utredningen i ärendet förekommer i statsrådsprotokollet sid. 277 och 278.

Då ökningen av förevarande anslag avser att bringa detsamma i bättre överensstämmelse med utgifterna å anslaget, får utskottet hemställa,

att riksdagen må i riksstaten för år 1919 öka förslagsanslaget till uppvärmning, belysning, renhållning samt tvätt- och badinrättningar, nu 350,000 kronor, med 75,000 kronor till 425,000 kronor.

68:o) I punkt 69 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för arvoden åt vid skeppsgosseckåren i Marstrand anställda personer samt medicamenter, bad m. m. på extra stat för år 1919 bevilja ett förslagsanslag högst, 14,575 kronor.

Beträffande denna framställning kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande; vilket utskottet skolat härmed för riksdagen

anmäla.

Arvoden åt
vid skepps-
gosseckåren
i Marstrand
anställda
personer samt
medika-
menter, bad
m. m.

[69.]

69:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts därom framställda förslag får utskottet, då den föreslagna ökningen å förevarande anslag är avsedd för åstadkommande av bättre överensstämmelse mellan anslagets belopp och utgifterna under detsamma, hemställa,

att riksdagen må i riksstaten för år 1919 öka förslagsanslaget till skrivmaterialier och expenser m. m., nu 140,000 kronor, med 40,000 kronor till 180,000 kronor.

Skriv-
materialier
och expenser
m. m.

[70.]

70:o) På grund av Kungl. Maj:ts förslag under punkt 71 får utskottet, som icke haft något att erinra mot vare sig den äskade anslagshöjningen eller förändringen i anslagets natur, hemställa,

att riksdagen må

a) i riksstaten för år 1919 höja anslaget till utgivande av läroböcker, beskrivningar, reglementen och instruktioner m. m., nu 25,000 kronor, med 15,000 kronor till 40,000 kronor;

b) i riksstaten beteckna förevarande anslag såsom förslagsanslag.

Utgivande av
läroböcker,
beskrivningar,
reglementen
och instruk-
tioner m. m.

[71.]

Trycknings-
kostnader.
[72.]

71:o) I punkt 72 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i riksstaten för år 1919 öka förslagsanslaget till tryckningskostnader, nu 25,002 kronor, med 10,003 kronor till 35,005 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet sid. 285 och 286.

Utskottets
yttrande.

Då förevarande anslag visat sig otillräckligt för sitt ändamål, har Kungl. Maj:t begärt en ökning av anslagsbeloppet med 10,000 kronor.

Därjämte har i anslagets slutsumma föreslagits viss jämkning för avjämnande av huvudtitelns slutsumma.

Utskottet, som icke funnit något att erinra mot anslagets ökning med 10,000 kronor, hemställer,

att riksdagen må i riksstaten för år 1919 öka förslagsanslaget till tryckningskostnader, nu 25,002 kronor, med 10,000 kronor till 35,002 kronor; dock att i anslagets belopp må göras den jämkning, som erfordras för avjämnande av huvudtitelns slutsumma.

Extra
utgifter.
[73.]

72:o) Under punkt 73 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen dels att i riksstaten för år 1919 öka anslaget till extra utgifter, nu 75,000 kronor, med 30,000 kronor till 105,000 kronor, dels ock att i riksstaten beteckna förevarande anslag såsom reservationsanslag.

Utredningen i ärendet förekommer i statsrådsprotokollet sid. 287 och 288.

Utskottets
yttrande.

Ur detta anslag har utbrutits ett belopp av 50,000 kronor, avsett till bestridande av kostnaderna för vissa extra biträden, och har i stället ett särskilt anslag upptagits för detta ändamål.

Däremot har förevarande anslag på grund av förskottsväsendets avveckling ansetts böra ökas med 80,000 kronor.

Anslaget till extra utgifter har följaktligen för år 1919 beräknats till (75,000 — 50,000 + 80,000 =) 105,000 kronor.

Å 1918 års tilläggsstat har därjämte av enahanda skäl, som nyss nämnts, beräknats ett belopp av 30,000 kronor.

Då utskottet icke funnit anledning till erinran mot anslagets beräkning eller mot den föreslagna förändringen av anslagets natur, får utskottet hemställa,

att riksdagen må

a) i riksstaten för år 1919 öka anslaget till extra utgifter, nu 75,000 kronor, med 30,000 kronor till 105,000 kronor,

b) i riksstaten beteckna förevarande anslag såsom reservationsanslag.

73:o) Under punkt 74 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till bestridande av vissa hyresutgifter under femte huvudtiteln på extra stat för år 1919 bevilja ett förslagsanslag, högst, 57,600 kronor. Hyresutgifter. [74.]

Beträffande denna framställning kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande; vilket utskottet skolat härmed för riksdagen anmäla.

74:o) Kungl. Maj:t har under punkt 75 föreslagit riksdagen att i riksstaten för år 1919 under femte huvudtiteln uppföra ett nytt ordinarie anslag, benämnt »Kostnader för kommittéer och utredningar genom sakkunniga, förslagsanslag» å 65,000 kronor. Kostnader för kommittéer och utredningar genom sakkunniga. [75.]

Utredningen i ärendet förekommer i statsrådsprotokollet sid. 293.

I samband med förskottsväsendets avveckling hava under samtliga huvudtitlar för nu ifrågavarande ändamål äskats särskilda anslag. För femte huvudtitelns vidkommande har detta beräknats till 65,000 kronor. Utskottets yttrande.

För bestridande av motsvarande utgifter under år 1918 har enahanda belopp äskats å tilläggsstat för samma år.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må i riksstaten för år 1919 under femte huvudtiteln uppföra ett nytt ordinarie anslag, benämnt »Kostnader för kommittéer och utredningar genom sakkunniga, förslagsanslag» å 65,000 kronor.

75:o) Under punkt 76 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i avvaktan på den proposition angående beviljande av anslag till tillfällig löneförbättring för viss personal vid marinen, Kungl. Maj:t må komma att till riksdagen avlåta, bland de extra förslagsanslagen å femte huvudtiteln för år 1919 beräkna ett belopp av 1,690,000 kronor. Tillfällig löneförbättring för viss personal vid marinen. [76.]

Rörande denna framställning kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande; vilket utskottet skolat härmed för riksdagen

anmäla.

Extrabiträden
å flottans
stationer och
inom kustfäst-
ningarna.

[77.]

76:o) Kungl. Maj:t har i punkt 77 föreslagit riksdagen att för anställande av extra biträden å flottans stationer och inom kustfästningarna på extra stat för år 1919 bevilja ett förslagsanslag av 63,900 kronor. Utredningen rörande anslaget förekommer å sid. 295—297 av statsrådsprotokollet.

Utskottets
yttrande.

Kostnaderna för ifrågavarande ändamål, vilka förut bestritts dels från anslaget till extra utgifter och dels under förskottstitel, hava nu av Kungl. Maj:t ansetts böra upptagas såsom särskilt riksstatsanslag med förslagsanslags natur.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag får utskottet hemställa,

att riksdagen må för *anställande av extra biträden å flottans stationer och inom kustfästningarna* på extra stat för år 1919 bevilja ett förslagsanslag av 63,900 kronor.

Instrument-
utredning för
ögonunder-
sökning och
ögonbehand-
ling vid
flottans sta-
tioner.

[78.]

77:o) Under punkt 78 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till anskaffning av instrumentutredning för ögonundersökning och ögonbehandling vid flottans stationer på extra stat för år 1919 bevilja ett reservationsanslag av 5,000 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 297—299 av statsrådsprotokollet.

Utskottet har funnit sig böra tillstyrka beviljande av ifrågavarande anslag och hemställer alltså,

att riksdagen må till *anskaffning av instrumentutredning för ögonundersökning och ögonbehandling vid flottans stationer* på extra stat för år 1919 bevilja ett reservationsanslag av 5,000 kronor.

HANDELN.

Sjökarteverket.

Sjökarte-
verket.

[79.]

78:o) Kungl. Maj:t har under punkt 79 föreslagit riksdagen att i avvaktan på den proposition angående beviljande av anslag till sjökarteverket och till utförande av sjömätningar, Kungl. Maj:t må komma att till riksdagen avlåta, i det till sjökarteverket uppförda ordinarie anslaget, nu 101,800 kronor, måtte beräknas en förhöjning av 24,000

kronor och detta anslag i dess helhet sålunda beräknas till 125,800 kronor.

Beträffande denna framställning kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande; vilket utskottet härmed skolat för riksdagen

anmäla.

79:o) Uti punkt 80 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i avvaktan på den proposition angående beviljande av anslag till sjökarteverket och till utförande av sjömätningar, Kungl. Maj:t må komma att till riksdagen avlåta, för sistnämnda ändamål bland de extra reservationsanslagen å femte huvudtiteln för år 1919 beräkna ett belopp av 158,200 kronor.

Jämväl i fråga om denna framställning kommer utskottet att sedermera under riksdagen avgiva utlåtande; vilket utskottet skolat härmed för riksdagen

anmäla.

80:o) Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag under punkt 81 får utskottet hemställa,

att riksdagen må medgiva att utöver det belopp av 71,100 kronor, vilket enligt medgivande av 1917 års riksdag må av besparingar, som uppstått å anslag till sjökarteverket, användas för ändring av ångfartyget Ran till sjömätningarfartyg, för ifrågavarande ändamål må av sådana besparingar användas ett ytterligare belopp av 16,900 kronor.

Utförande av
sjömätningar.

[80.]

Ändring av
ångfartyget
Ran till
sjömätning-
fartyg.

[81.]

Lots- och fyrväsendet.

81:o) Uti punkt 82 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, med godkännande av avlöningsstat för fyrapersonalen samt omkostnadsstat och pensionsstat för lots- och fyrrättningen med livräddningsanstalterna av den lydelse, bilagorna nr 14, 15 och 16 vid statsrådsprotokollet den 14 januari 1918 angående femte huvudtiteln utvisa, i riksstaten för år 1919 öka förslagsanslaget till lots- och fyrrättningen med livräddningsanstalterna, nu 3,643,074 kronor, med 1,450 kronor till 3,644,524 kronor.

Lots- och fyr-
inrättningen
med livrädd-
ningsanstal-
terna.

[82.]

Utredningen rörande detta anslag förekommer å sid. 308—320 av statsrådsprotokollet.

Utskottets
yttrande.

I fråga om *avlöningsstaten för fyrpersonalen* har Kungl. Maj:t föreslagit, att ur staten måtte uteslutas avlöning för en fyrmästare med 1,800 kronor samt i stället upptagas en fyrmästareavlöning å 2,000 kronor och avlöningar till tvenne fyrbiträden med 1,200 kronor till vardera.

Statens slutsumma skulle härigenom komma att för år 1919 undergå en ökning med 2,600 kronor.

Vad därefter beträffar *omkostnadsstaten för lots- och fyrinrättningen med livräddningsanstalterna*, har Kungl. Maj:t här föreslagit dels en höjning med 1,000 kronor av posten till hyra för lotsstyrelsens ämbetslokal dels ock uppförande å staten av kostnaderna för utbildande av lotsverket tillhörande personal i gnisttelegrafering med 3,500 kronor.

Genom vad sålunda föreslagits kommer omkostnadsstaten att ökas med 4,500 kronor.

I fråga slutligen om den under detta anslag upptagna *övergångs- och indragningsstaten* har densamma ansetts kunna minskas med 5,650 kronor.

Anslaget i sin helhet skulle alltså komma att ökas med (2,600 + 4,500 — 5,650 =) 1,450 kronor.

Mot vad Kungl. Maj:t i fråga om detta anslag föreslagit har utskottet ej funnit anledning till erinran liksom ej heller mot de framlagda statförslagen.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må, med godkännande av avlöningsstat för fyrpersonalen samt omkostnadsstat och pensionsstat för lots- och fyrinrättningen med livräddningsanstalterna av den lydelse, bilagorna nr 14, 15 och 16 vid statsrådsprotokollet den 14 januari 1918 angående femte huvudtiteln utvisa, i riksstaten för år 1919 öka förslagsanslaget till lots- och fyrinrättningen med livräddningsanstalterna, nu 3,643,074 kronor, med 1,450 kronor till 3,644,524 kronor.

Säkerhets-
anstalter för
sjöfarten.

82:o) Uti punkt 83 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till säkerhetsanstalter för sjöfarten bevilja på extra stat för år 1919 ett reservationsanslag av 460,000 kronor.

[83.]

Utredningen rörande detta anslag återfinnes å sid. 320—333 av statsrådsprotokollet.

Samma belopp, som av Kungl. Maj:t för år 1919 äskats, eller 460,000 kronor har under en följd av år för ändamålet anvisats.

Utskottets
yttrande.

Beloppet är avsett att användas enligt följande fördelning:

Täckande av brister, som uppstått vid utförandet av vissa byggnadsarbeten m. m., vartill 1914 och 1915 års riksdagar anvisat medel	kronor	7,491: 54
Förbättring av säkerhetsanstalerna vid Östergarns fyrplats	»	26,000: —
Reparation av hamnen vid Dämmans fyrplats	»	20,000: —
Nya fyrar för insegling nattetid till Lysekil och kringliggande orter	»	4,000: —
Förbättrad fyrbelysning i farleden Islandsberg—Lysekil	»	1,000: —
Ny fyr på Ramskär	»	1,000: —
Ny fyr på Svängen	»	1,500: —
Ny fyr å skäret Klåback	»	4,000: —
Ny fyr vid Malöhamn	»	2,000: —
Ny fyr på Trollholmshällan	»	800: —
Ny fyr på Lönshuvud	»	1,200: —
Gasverk med kompressorstation	»	21,000: —
Nytt mistsignalmaskineri vid Björns fyrplats	»	13,000: —
Nytt mistsignalmaskineri vid Skags fyrplats	»	17,000: —
Förbättrad fyrbelysning för insegling till Karlskrona	»	10,000: —
Upppassningshus vid Härnösands lotsplats	»	1,000: —
Ny mistsignalstation vid Rödkallens fyrplats	»	3,000: —
Ny fyr- och mistsignalstation å Härnöklubb	»	110,000: —
Anskaffning av en ljud- och lysboj jämte förankringsgods i reserv	»	17,500: —
Anskaffning av en ljud- och lysboj jämte förankringsgods för Salvorev	»	17,500: —
Ändring av Lungö fyr	»	5,000: —
Fyrbelysning i farleden från Oxdjupet till Halfkaksundet samt över Askrikefjärden till Stora Värtan	»	52,000: —
Fyrbelysning av farleder i Singö skärgård	»	45,000: —
Ny fyr på Donsö huvud	»	9,000: —
Ny fyr på Slagstaholm	»	9,000: —
Anskaffande av arbetsredskap och arbetsmaskiner samt förankringsgods i reserv för lotsverkets huvudförråd	»	30,000: —
Fortsatt införande av agabelysning vid fyrar	»	31,008: 46

Summa kronor 460,000: —

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag får utskottet hemställa,
 att riksdagen må till *säkerhetsanstalter för sjöfarten*
 bevilja på extra stat för år 1919 ett reservationsanslag
 av 460,000 kronor.

Nautisk-meteorologiska byrån.

Nautisk-mete-
 orologiska
 byrån.
 [84.]

83:o) Kungl. Maj:t har under punkt 84 av denna huvudtitel föreslagit riksdagen att i avvaktan på den proposition angående beviljande av anslag till nautisk-meteorologiska byrån m. m., Kungl. Maj:t må komma att till riksdagen avlåta, i det till nämnda byrå uppförda ordinarie anslaget, nu 26,100 kronor, måtte beräknas en förhöjning av 14,800 kronor och detta anslag i dess helhet sålunda beräknas till 40,900 kronor.

Beträffande denna framställning kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande; vilket utskottet härmed skolat för riksdagen

anmäla.

Arvoden till
 viss personal
 vid nautisk-
 meteorolo-
 giska byrån.
 [85.]

84:o) Uti punkt 85 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i avvaktan på den proposition angående beviljande av anslag till nautisk-meteorologiska byrån m. m., Kungl. Maj:t må komma att till riksdagen avlåta, bland de extra förslagsanslagen å femte huvudtiteln för år 1919 till arvoden åt viss personal vid byrån beräkna ett belopp av 9,000 kronor.

Beträffande denna framställning kommer utskottet framdeles under riksdagen att avgiva utlåtande; vilket utskottet härmed skolat för riksdagen

anmäla.

Ålderstillägg
 för personalen
 vid nautisk-
 meteorolo-
 giska byrån.
 [86.]

85:o) Kungl. Maj:t har under punkt 86 av denna huvudtitel föreslagit riksdagen att i avvaktan på den proposition rörande omorganisationen av kommerskollegium, Kungl. Maj:t må komma att till riksdagen avlåta, i riksstaten för år 1919 uppföra förslagsanslaget till ålderstillägg för personalen vid undervisningsanstalterna för sjöfart och nautisk-meteorologiska byrån, nu 13,000 kronor, med ett belopp av 2,000 kronor under ändrad benämning: »Ålderstillägg för personalen vid nautisk-meteorologiska byrån, förslagsanslag» 2,000 kronor.

Jämväl i fråga om denna framställning kommer utskottet att sedermera under riksdagen avgiva utlåtande; vilket utskottet skolat härmed för riksdagen

anmäla.

MARINEN OCH HANDELN.

86:o) Uti punkt 87 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i avvaktan på den proposition angående beviljande av anslag till tillfällig löneförbättring åt viss lärarpersonal vid marinen tillhörande läroanstalter, Kungl. Maj:t må komma att till riksdagen avlåta, för berörda ändamål bland de extra förslagsanslagen å femte huvudtiteln för år 1919 beräkna ett belopp av 15,000 kronor.

Tillfällig löneförbättring åt viss lärarpersonal vid marinen tillhörande undervisningsanstalter.

[87.]

Beträffande denna framställning kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande; vilket utskottet härmed skolat för riksdagen

anmäla.

87:o) Kungl. Maj:t har under punkt 88 av denna huvudtitel föreslagit riksdagen att i avvaktan på den proposition angående beviljande av anslag till löneförbättring för år 1919 åt vissa vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare, Kungl. Maj:t må komma att till riksdagen avlåta, för berörda ändamål bland de ordinarie anslagen å femte huvudtiteln för samma år beräkna ett belopp av 9,000 kronor.

Löneförbättring åt vissa vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare.

[88.]

Jämväl i fråga om denna framställning kommer utskottet att sedermera under riksdagen avgiva utlåtande; vilket utskottet skolat härmed för riksdagen

anmäla.

88:o) Beträffande de ordinarie anslag, vilka icke blivit här ovan särskilt omnämnda, har någon annan förändring icke av Kungl. Maj:t ifrågasatts, än att, på sätt framgår av punkt 8 under sjunde huvudtiteln av statsverkspropositionen, Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i avvaktan på proposition angående kommerskollegii omorganisation under sistnämnda huvudtitel beräkna de för närvarande å femte huvudtiteln uppförda ordinarie anslagen till navigationsskolorna och till navigationslärarkursen med respektive 178,120 kronor och 2,200 kronor; beträffande vilken framställning utskottet i sitt utlåtande nr 7 A, punkt 8, anmält sig framdeles under riksdagen komma att avgiva utlåtande.

Övriga ordinarie anslag.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må i riksstaten för år 1919 upptaga samtliga de ordinarie anslag, vilka icke blivit här ovan särskilt omförmälda, med oförändrade belopp.

Stockholm den 12 april 1918.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *S. H. Kvarnzélius, O. M. Strömberg, G. M. H. Ekelund, J. Nilsson, O. Bergqvist, C. G. Ekman, H. G. W. Wrangel, A. C. Lindblad, J. L. Widell, A. Pers, greve N. F. Posse* och *J. Pålsson* samt

från andra kammaren: herrar *H. Andersson* i Skivarp, *J. Olofsson* i Digernäs, *N. A. Nilsson* i Kabbarp, *C. Persson* i Stallerhult, *J. Jönsson* i Revinge, *O. H:son Waldén, G. Odqvist, S. Bengtsson* i Norup, *J. A. Ingvarson, C. R. Jansson* i Falun, *K. A. Tengdahl* och *P. A. Hansson* i Stockholm.

Reservation:

vid *punkt 53* (angående lega och furagering m. m. för hästar vid kustartilleriet) av herrar *S. H. Kvarnzélius, C. G. Ekman, A. C. Lindblad, J. Olofsson* i Digernäs, *N. A. Nilsson* i Kabbarp, *O. H:son Waldén, S. Bengtsson* i Norup, *J. A. Ingvarson, C. R. Jansson* i Falun, *K. A. Tengdahl* och *P. A. Hansson* i Stockholm, vilka ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hava följande lydelse:

»I statsverkspropositionen till 1917 års riksdag — — — — 75,000 kronor för år 1919.

Utskottet, som delar den uppfattning, som departementschefen i förevarande punkt uttalat, har icke funnit sig kunna biträda motionärernas förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må

1:o till *lega och furagering m. m. för hästar vid kustartilleriet* å extra stat för år 1919 bevilja ett förslagsanslag, högst, 75,000 kronor;

2:o avslå herr Wrangels förevarande motion.»

Tabell över anslagen under riksstatens för år 1919
femte huvudtitel.

Sjöförsvarsdepartementet.

	Ordinarie	Extra	Ordinarie	Extra
	anslag	anslag	anslag	anslag
	Kronor	Kronor	Kronor	Kronor
Marinen.				
Departementet.				
Departementschefen			17,000	
Departementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli och kommandoexpeditionen			69,900	
Säger för departementet			86,900	
Marinförvaltningen och marininstaben.				
Marinförvaltningen			137,000	
Vikariatsersättning m. m. i marinförvaltningen, <i>förslagsanslag</i> , högst				25,120
Förstärkning av arbetskrafterna i marinförvaltningen, <i>förslagsanslag</i> , högst				20,850
Marininstaben			7,000	
Säger för marinförvaltningen och marininstaben			144,000	45,970
Undervisningsverken.				
Sjökrigshögskolan, <i>reservationsanslag</i>			27,225	
Sjökrigsskolan, <i>reservationsanslag</i>			48,069	
Skeppsgosseskolan			¹⁾ 65,000	
Marinintendentskolan, <i>reservationsanslag</i>			9,100	
Säger för undervisningsverken			149,394	
Flottan.				
<i>Avlöning, ersättningar m. m.</i>				
Avlöning för flottans kårer och stater, <i>förslagsanslag</i>	¹⁾ 6,575,696			
Rekapitulations- och avskedspremier vid flottan, <i>förslagsanslag</i>	122,000			
Extra lönetillägg, <i>förslagsanslag</i>		500		
Ersättning för rustning och rotering, <i>förslagsanslag</i>	4,000		6,701,696	500

¹⁾ Av Kungl. Maj:t föreslaget belopp, varöver särskilt utlåtande framdeles kommer att avgivas.

	Ordinarie anslag	Extra anslag	Ordinarie anslag	Extra anslag
	Kronor	Kronor	Kronor	Kronor
<i>Intendenturen.</i>				
Beklädnad åt sjömans- och skeppsgossekårerna, <i>reservationsanslag</i>	566,012			
Förstärkning av reservationsanslaget till beklädnad åt sjömans- och skeppsgossekårerna, <i>förslagsanslag</i> , högst		255,000		
Naturaunderhåll åt personal vid flottan, <i>förslagsanslag</i>	1) 2,151,081			
Förstärkning av förslagsanslaget till naturaunderhåll åt personal vid flottan, <i>förslagsanslag</i> , högst		1) 968,000	2,717,093	1,223,000
<i>Nybyggnad och underhåll.</i>				
Flottans nybyggnad och underhåll, <i>reservationsanslag</i>	1) 3,267,550			
Förstärkning av reservationsanslaget till flottans nybyggnad och underhåll, <i>förslagsanslag</i> , högst		1) 965,300		
Krigsfartygsmateriel, <i>reservationsanslag</i>		6,400,000		
Utvidgning m. m. av flottans varv i Karlskrona, <i>reservationsanslag</i>		275,000		
Brännoljecistern vid flottans station i Karlskrona, <i>reservationsanslag</i>		180,000		
Anordnande av elektrisk belysning i vissa lokaler inom beklädnadsförrådet vid flottans station i Stockholm, <i>reservationsanslag</i>		10,500		
Reparation av sjömanskårens vid flottans station i Stockholm avträdesinrättningar m. m., <i>reservationsanslag</i>		78,600		
Moderna arbetsmaskiner för flottans varv i Stockholm, <i>reservationsanslag</i>		94,800		
Inköp av mark för torpedinskjutningsstation å Lidingön, <i>förslagsanslag</i> , högst		50,000		
Örlogsdepå vid Göteborg, <i>reservationsanslag</i>		60,000	3,267,550	8,114,200
<i>Övningar.</i>				
Flottans krigsberedskap och övningar, <i>reservationsanslag</i>	1) 3,962,000			
Förstärkning av reservationsanslaget till flottans krigsberedskap och övningar, <i>förslagsanslag</i> , högst		1) 1,180,000		
Sjöbeväringens avlöning och beklädnad m. m., <i>förslagsanslag</i>	914,789			
Förstärkning av förslagsanslaget till sjöbeväringens avlöning och beklädnad m. m., <i>förslagsanslag</i> , högst		175,000	4,876,789	1,355,000
<i>Artilleribehov.</i>				
Skjutförsök och inskjutning av kanoner, <i>reservationsanslag</i>	40,000			
Nya kärnrör för kanoner vid flottan, <i>reservationsanslag</i>		84,000		
Tubkanoner för flottan, <i>reservationsanslag</i>		37,500		
Kanoner och kulsprutor i reserv, <i>reservationsanslag</i>		122,500		
Förbättring av projektilutredningen för pansarkryssaren Fylgia, <i>reservationsanslag</i>		55,000		
Artilleribestyckning å vissa 1:a klass undervattensbåtar, <i>reservationsanslag</i>		60,000	40,000	359,000
<i>Torped- och gnistsignalväsendet m. m.</i>				
Torpeder i reserv, <i>reservationsanslag</i>		50,000		
Ökning av två jagares torpedutredning, <i>reservationsanslag</i>		63,000		

1) Av Kungl. Maj:t föreslaget belopp, varöver särskilt utlåtande framdeles kommer att avgivas.

	Ordinarie anslag	Extra anslag	Ordinarie anslag	Extra anslag
	Kronor	Kronor	Kronor	Kronor
Reservmateriel för marinens gniststationer, <i>reservationsanslag</i>		50,000		
Nya kondensatorer för vissa gniststationer, <i>reservationsanslag</i>		30,000		
Försök med torped-, gnist- och flygmateriel, <i>reservationsanslag</i>		50,000		243,000
<i>Minväsendet.</i>				
Kontraminmateriel, <i>reservationsanslag</i>				152,000
Säger för flottan			17,603,128	11,446,700
Kustartilleriet.				
<i>Avlöning.</i>				
Avlöning för kustartilleriets personal, <i>förslagsanslag</i>	1,661,734			
Rekapitulations- och avskedspremier vid kustartilleriet, <i>förslagsanslag</i>	44,000		1,705,734	
<i>Intendenturen.</i>				
Beklädnad åt kustartilleriets manskap, <i>reservationsanslag</i> ...	142,800			
Förstärkning av reservationsanslaget till beklädnad åt kustartilleriets manskap, <i>förslagsanslag</i> , högst		64,300		
Naturaunderhåll åt personal vid kustartilleriet, <i>förslagsanslag</i>	569,600			
Förstärkning av förslagsanslaget till naturaunderhåll åt personal vid kustartilleriet, <i>förslagsanslag</i> , högst.....		256,300	712,400	320,600
<i>Nybyggnad och underhåll.</i>				
Underhåll av kustartilleriets byggnader och materiel, <i>reservationsanslag</i>	683,650			
Förstärkning av reservationsanslaget till underhåll av kustartilleriets byggnader och materiel, <i>förslagsanslag</i> , högst		197,600		
Officersbyggnad i Vaxholms fästning, <i>reservationsanslag</i>		117,425		
Vatten- och avloppsledningar för befäls- och underbefälsbyggnaderna vid Vaxholms kustartilleriregemente, <i>reservationsanslag</i>		35,000		
Revidering och utvidgning av positionskartan över Vaxholms fästning, <i>reservationsanslag</i>		60,000	683,650	410,025
<i>Övningar.</i>				
Kustartilleriets krigsberedskap och övningar, <i>reservationsanslag</i>	447,800			
Förstärkning av reservationsanslaget till kustartilleriets krigsberedskap och övningar, <i>förslagsanslag</i> , högst		200,000		
Kustartilleribeväringens avlöning och beklädnad m. m., <i>förslagsanslag</i>	430,000			
Förstärkning av förslagsanslaget till kustartilleribeväringens avlöning och beklädnad m. m., <i>förslagsanslag</i> , högst.....		89,500		

1) Av Kungl. Maj:t föreslaget belopp, varöfver särskilt utlåtande framdeles kommer att avgivas.

	Ordinarie anslag	Extra anslag	Ordinarie anslag	Extra anslag
	Kronor	Kronor	Kronor	Kronor
Krigsövningar vid kustfästningarna, <i>reservationsanslag</i>	20,000			
Kustartilleriets hästar, utom furagering, <i>reservationsanslag</i> ..	5,100			
Furagering av kustartilleriets hästar, <i>förslagsanslag</i> , högst ..	21,535			
Lega och furagering av kustartilleriets hästar, <i>förslagsanslag</i> , högst		37,500	924,435	327,000
<i>Artilleribehov.</i>				
Artilleriammunition för kustfästningarna, <i>reservationsanslag</i>		125,000		
Ändring av vissa kustfästningarna tillhörande kanoner till luftkanoner, <i>reservationsanslag</i>		47,450		
Provisoriska anordningar för spärr- och strandbestyckning i Vaxholms fästning, <i>reservationsanslag</i>		50,000		222,450
<i>Minväsendet.</i>				
Minmateriel för kustfästningarna, <i>reservationsanslag</i>				95,000
Säger för kustartilleriet			4,026,219	1,375,075
Flottan och kustartilleriet.				
Reservstat för marinen, <i>förslagsanslag</i>			39,111	
Åtgärder för civilianställning av utjämt manskap vid marinen, <i>förslagsanslag</i>				10,000
Viss artilleriemateriel för flottan och kustartilleriet, <i>reserva- tionsanslag</i>				118,000
Försök med minmateriel, <i>reservationsanslag</i>				25,000
Säger för flottan och kustartilleriet			39,111	153,000
Diverse.				
Personliga lönetillägg, <i>förslagsanslag</i> , högst				4,145
Ålderstillägg, <i>förslagsanslag</i>			42,000	
Ersättning åt officerare, ingenjörer och intendenten under anställning eller kommandering utrikes, <i>reservationsanslag</i>			15,000	
Resestipendium åt läkare vid marinläkarkåren, <i>reservations- anslag</i>			2,000	
Rese- och traktementspenningar, <i>förslagsanslag</i>			55,500	
Höjning av dagtraktamentena, <i>förslagsanslag</i>				1) 27,500
Flyttningshjälp, <i>förslagsanslag</i>			17,000	
Sjukvård för marinen, <i>förslagsanslag</i>			175,960	
Uppvärmning, belysning, renhållning samt tvätt- och badin- rättningar, <i>förslagsanslag</i>			425,000	
Arvoden åt vid skeppsgossekåren i Marstrand anställda per- soner m. m., <i>förslagsanslag</i> , högst				2) 14,575
Skrivmaterialier och expenser m. m., <i>förslagsanslag</i>			180,000	
Utgivande av läroböcker, beskrivningar, reglementen och in- struktioner m. m., <i>förslagsanslag</i>			40,000	

1) Beloppet beviljat av riksdagen.

2) Av Kungl. Maj:t föreslaget belopp, varöfver särskilt utlåtande framdeles kommer att avgivas.

	Ordinarie anslag	Extra anslag	Ordinarie anslag	Extra anslag
	Kronor	Kronor	Kronor	Kronor
Tryckningskostnader, <i>förslagsanslag</i>			35,002	
Diverse behov			22,254	
Extra utgifter, <i>reservationsanslag</i>			105,000	
Hyresutgifter, <i>förslagsanslag</i> , högst				¹⁾ 57,600
Kommittéer och utredningar genom sakkunniga, <i>förslagsanslag</i>			65,000	
Tillfällig löneförbättring för viss personal vid marinen, <i>förslagsanslag</i>				¹⁾ 1,690,000
Extra biträden & flottans stationer och inom kustfästningarna, <i>förslagsanslag</i>				63,900
Instrumentutredning för ögonundersökning och ögonbehandling vid flottans stationer, <i>reservationsanslag</i>				5,000
Säger för diverse			1,179,716	1,862,720
Säger för marinen			23,228,468	14,883,465
Handeln.				
<i>Sjökarteverket.</i>				
Sjökarteverket:				
Bestämt anslag	71,800			
Förslagsanslag	5,000			
Reservationsanslag	49,000	¹⁾ 125,800		
Sjömätningar, <i>reservationsanslag</i>		¹⁾ 158,200	125,800	158,200
<i>Lots- och fyrväsendet.</i>				
Lots- och fyrrättningen med livräddningsanstalterna, <i>förslagsanslag</i> :				
Direkt anvisning	3,644,115			
Friheter	405			
Ersättningar	4	3,644,524		
Säkerhetsanstalter för sjöfarten, <i>reservationsanslag</i>		460,000	3,644,524	460,000
<i>Nautisk-meteorologiska byrån.</i>				
Nautisk-meteorologiska byrån:				
Bestämt anslag	19,300			
Förslagsanslag, högst	2,800			
Reservationsanslag	18,800	¹⁾ 40,900		
Arvoden till viss personal vid nautisk-meteorologiska byrån, <i>förslagsanslag</i>			¹⁾ 9,000	
Ålderstillägg för personalen vid nautisk-meteorologiska byrån, <i>förslagsanslag</i>		¹⁾ 2,000	42,900	9,000
Säger för handeln			3,813,224	627,200

¹⁾ Av Kungl. Maj:t föreslaget belopp, varöfver särskilt utlåtande framdeles kommer att avgivas.

	Ordinarie anslag	Extra anslag	Ordinarie anslag	Extra anslag
	Kronor	Kronor	Kronor	Kronor
Marinen och handeln.				
Tillfällig löneförbättring åt viss lärarpersonal vid marinen tillhörande undervisningsanstalter, <i>förslagsanslag</i>				¹⁾ 15,000
Löneförbättring för vissa vaktmästare m. fl.			¹⁾ 9,000	
Säger för marinen och handeln	9,000	15,000
Summa	27,050,692	15,525,665

¹⁾ Av Kungl. Maj:t föreslaget belopp, varöver särskilt utlåtande framdeles kommer att avgivas.